

המוזיאונים העירוניים לאמנות

כללי

1. ברמת-גן נמצאים מספר מוזיאונים לאמנות הפתוחים לציבור, הנמצאים בתוך מבנים בבעלות העירייה, כשפעילותם ממומנת בעיקר ע"י העירייה. המוזיאונים מציגים יצירות אמנות בתחומי הציור, הפיסול, הצילום, העיצוב והקולנוע ובאחדים מהם נערכת פעילות הדרכה אמנותית (בעיקר לתלמידים). המוזיאון הגדול והמרכזי הוא "המוזיאון לאמנות ישראלית רמת-גן", הפועל כעמותה.
2. מטרת הביקורת היתה לבדוק את פעילות המוזיאונים מההיבט האירגוני/מינהלתי. חלק ניכר מהביקורת התמקד במוזיאון לאמנות ישראלית, שהוא המוזיאון לאמנות היחיד בעיר שהוכרז ע"י מועצת המוזיאונים הארצית כ"מוזיאון מוכר" עפ"י "חוק המוזיאונים".
3. לצורך הביקורת נערכו הפעולות הבאות:
  - ראיונות עם: האוצר הראשי והמנהל האמנותי של המוזיאון לאמנות ישראלית ר"ג (שהוא גם בעל מינוי מהנהלת העיר למנהל המוזיאונים העירוניים); המנהל האדמיניסטרטיבי של המוזיאון לאמנות ישראלית; רשמת ועוזרת לאוצר הראשי במוזיאון לאמנות ישראלית; אב-הבית (וממונה בטחון ובטיחות) במוזיאון לאמנות ישראלית; אחראית הדרכה במוזיאון לאמנות ישראלית; עוזר למנהל המוזיאונים העירוניים; אוצר המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק; אוצרת המוזיאון לאמנות רוסית; אוצרת בית אהרון כהנא ובית קונסטנט; אחראי לתצוגות בבית יד-לבנים (שהוא בעל מינוי מהעירייה למנהל מדור ב"יד לבנים").
  - ביקורי בדיקה בכל המוזיאונים העירוניים לאמנות.
  - בדיקת מסמכים הקשורים לנושאי הביקורת.

המוזיאון לאמנות ישראלית רמת-גן (להלן: "המוזיאון")

מבוא

4. תחילת פעילות המוזיאון באפריל 1987, כעמותה בשם "המרכז לאמנות ישראלית רמת-גן". בינואר 1993 הוגשה לרשם העמותות בקשה חדשה לרישום העמותה בשם "המוזיאון לאמנות ישראלית רמת-גן", ולפי הרשום בבקשה זו 7 מייסדי העמותה הם האנשים שתפקידם בעת ההיא היה: ראש עיריית ר"ג, סגן ראש עיריית ר"ג, מנכ"ל עיריית ר"ג, חבר מועצת העיר ר"ג, האוצר הראשי של המוזיאון (המשמש בתפקיד זה גם כיום), ו-2 אנשי ציבור שנבחרו ע"י העירייה.

מטרות העמותה, עפ"י תעודת הרישום:

- לקדם ולעודד את איסוף, הצגת ושימור האמנות הישראלית על היבטיה השונים.
- ליזום, לארגן ולהקים מוזיאון לאמנות, על כל המרכיבים הדרושים להפעלתו.
- ליזום, לטפח ולעודד פעולות הקשורות באמנות ובמופעים שונים בתחום האמנות, על מנת לעודד קהל מבקרים לבקר במוזיאון או באירועים שיערכו מטעמו.
- מתן מענקים, מלגות ופרסים לשם קידום מטרות האגודה וכן לשם טיפוח ועידוד ההשכלה, התרבות היצירה הרוחנית והאמנותית על כל ענפיה.
- להקים ולקדם קרנות, איגודים או מוסדות מאוגדים או בלתי מאוגדים בעלי מטרות דומות בשלמות או במקצת למטרות העמותה, לתווך ולהשתתף בגופים כאלה וכן לשתף עמם פעולה.
- לפעול כנציג, סוכן או נאמן של תורמים ומתנדבים וכן של איגודים או מוסדות מקומיים או זרים מאוגדים או בלתי מאוגדים בעלי מטרות דומות בשלמות או במקצת, למטרות העמותה, לנהל את פעולותיהם, להשתתף בפעולותיהם וכן לפעול לשם ביצוע מטרותיהם.
- להעסיק אמנים, סופרים, ציירים, שחקנים, מדריכים, מורים, פקידים, ועובדים אחרים לצורך ביצוע מטרות האגודה.
- לאסוף, להתרים ולקבל כספים ממקורות שונים פרטיים או ציבוריים לצורך קידום וביצוע מטרות האגודה.
- לייסד קרנות לשם הגשמת מטרות האגודה או מטרות דומות, החזקתן וניהולן.
- לשתף פעולה עם מוסדות תרבות, אמנות וחינוך שונים בארץ ובעולם.
- לארגן ביקורים במוזיאון.
- לייסד ספרייה, ארכיון, ארכיון סרטים והוצאה לאור.
- לקדם ולהאדיר את שם העיר רמת-גן.

5. במועד הביקורת מונה העמותה – המפעילה את המוזיאון – 11 חברים, 10 מהם נבחרו כחברי הנהלה (הועד המנהל). יו"ר ההנהלה הוא חבר מועצת העיר (יו"ר מועצת העיר ויו"ר ועדת המוזיאונים), וחברי הנהלה הנוספים הם: סגנית ראש העיר (בשכר), 3 עובדי עירייה, 5 נציגי ציבור (אחד מביניהם הוא סגן ראש העיר לשעבר שגם היה יו"ר ועדת המוזיאונים). **כל חברי הנהלה (שהם גם חברי העמותה) נבחרים ע"י מועצת העיר.**

6. **העמותה במתכונתה הנוכחית היא תאגיד עירוני בשליטת עיריית ר"ג ובבחינת "גוף נתמך" עפ"י "חוק יסודות התקציב, התשמ"ה 1985". קיימת תלות רבה בעירייה המממנת חלק ניכר מהתקציב של העמותה, שגם מחזיקה לצורך פעילות המוזיאון במבנה השייך לעירייה בתור בר-רשות.**

ממצאים

7. מילוי הנחיות "חוק המוזיאונים"

א. במאי 2004 הוכרז המוזיאון כ"מוזיאון מוכר" ע"י משרד המדע, התרבות והספורט (להלן – "משרד התרבות"). משמעות האכרזה: על המוזיאון לפעול עפ"י "חוק המוזיאונים התשמ"ג – 1983" (להלן: "חוק המוזיאונים") ועפ"י "תקנות המוזיאונים התשמ"ה – 1984" (להלן: "תקנות המוזיאונים"), כשמצד שני הוא זכאי להיחשב כ"גוף נתמך" לצורך קבלת הקצבה כספית שנתית ממשרד התרבות לצורך פעילותו.

נציגי "מועצת המוזיאונים" שבמשרד התרבות קבעו לאחר בדיקה כי המוזיאון לאמנות ישראלית בר"ג ידורג **בקבוצה ד'** (הקטיגוריה הנמוכה מבין 4 קבוצות) לאחר שיקלול מספר פרמטרים, בעיקר בתחומים הבאים:

- ההיבט הפיזי: גודל שטחי התצוגה, תנאי איחסון, תנאי שימור וכד'.
- ההיבט המקצועי-אמנותי: ייחודיות האוסף והתצוגות, רמתם וגיוונם.
- היקף מבקרים ורמת פעילות במוזיאון.

לדירוג השלכה על גובה ההקצבה השנתית ממשרד התרבות.

מתוך כ- 50 המוזיאונים המוכרים בארץ הנתמכים מתוקף חוק המוזיאונים – בקבוצה א' נמצא רק מוזיאון אחד (מוזיאון ישראל); בקבוצה ב' 5 מוזיאונים (מוזיאון א"י, מוזיאון המדע ע"ש בלומפילד בירושלים, מדעטק, מוזיאוני חיפה ומוזיאון ת"א לאמנות); בקבוצה ג' 9 מוזיאונים; ובקבוצה ד' 35 מוזיאונים.

אחת ל- 3 שנים נערך ע"י משרד התרבות סקר איכות, המשמש קריטריון להערכה מחדש של קביעת התמיכה במוזיאונים.

פירוט בנושא דירוג המוזיאון – בסעיף 18 להלן.

ב. לפי חוק המוזיאונים הנהלת מוזיאון מוכר היא "בת חורין לכלכל כטוב בעיניה את ענייני המוזיאון במסגרת תקונו ותקציבו, בכפוף להוראות חוק זה והתקנות לפיו". יחד עם זאת, לצורך פיקוח ובקרה קובע החוק כי משרד התרבות "יפקח על המוזיאונים והוא רשאי להיכנס בכל עת סבירה לכל מוזיאון כדי לבדוק אם קוימו הוראות חוק זה והתקנות לפיו".

משרד התרבות מפקח על הפעילות באמצעות דרישה לדו"ח שנתי מפורט ומקיף הכולל נתונים כספיים, מקצועיים, מינהלתיים, היקפי פעילות וכד', וכמו כן המשרד מפרסם מעת לעת הנחיות שונות ונציגיו עורכים ביקורי בדיקה.

ג. **הביקורת בדקה את אופן מילוי מספר הוראות של "תקנות המוזיאונים", בהיבטים שאינם מקצועיים-איכותיים:**

א. מינוי "אוצר":
למוזיאון אוצר ראשי, הכשיר לתפקיד זה בהתאם לדרישות המפורטות בתקנות.

ב. מינוי "רשם" (אחראי לרישום המוצגים במוזיאון):
העוזרת לאוצר הראשי משמשת גם בתפקיד הרשמת מאז ספטמבר 2006. לא נמצא מינוי רשמי לכך, ובעקבות הערת הביקורת קיבלה הנ"ל בתאריך 7.2.12 מינוי מהאוצר הראשי לתפקיד זה.

ג. עריכת "רשימת מצאיי" מדי 8 שנים:
ספירת המלאי האחרונה נערכה ביוני 2008. לדברי האוצר הראשי הם נוהגים לערוך ספירת מלאי מדי כ- 4 שנים.

ד. העמדת מידע על כל תצוגה ועל הפעילויות לרשות המבקרים:
המוזיאון מפרסם קטלוגים ועלוני מידע בקביעות.

ה. מתן הנחות (לשוטרים/חיילים, תלמידים ונוער, גימלאים, וכן פטור מתשלום לילד עד גיל 5): הנחייה זו מבוצעת.

ו. מינוי קצין בטחון (האחראי לבטחון, בטיחות ושעת חירום – לרבות הפיקוח על אמצעי המיגון וכיבוי אש):
לא נמצא מינוי רשמי לכך. בעקבות הערת הביקורת קיבל אב-הבית ביום 15.1.12 מינוי מהמנהל האדמיניסטרטיבי לתפקיד ממונה בטיחות האחראי על נושאי הבטיחות והבטחון במוזיאון.

ז. הכנת תיק שטח ועידכוננו השוטף (עפ"י הנחיות המשטרה):
נמצא תיק שטח מעודכן.

ח. רישום מוצגים, מכירתם, השאלתם והשמדתם:
ראה סעיף 10 להלן.

8. מוסדות העמותה

א. אסיפה כללית:
בבדיקת הביקורת נמצא כי האסיפה הכללית הרגילה מתכנסת אחת לשנה, וכי סדרי עבודתה הם בהתאם לדרישת חוק העמותות.
יחד עם זאת באסיפה הכללית במאי 2010 השתתפו רק 4 מחברי העמותה והם שקיבלו את כל ההחלטות, לרבות בחירת מוסדות וגופים בעמותה. באסיפה הכללית במאי 2011 השתתפו 6 מחברי העמותה (4 נוספים הוחלפו בישיבה זו בחברים חדשים, שנכחו באסיפה).

ב. הנהלה (ועד מנהל):
בבדיקת הביקורת נמצא כי הנהלת העמותה מתכנסת באופן סדיר. בשנת 2010 התקיימו 4 ישיבות הנהלה רגילות + 2 סיכומי החלטה שהתקבלו בדוא"ל; בשנת 2011 התקיימו 5 ישיבות הנהלה + סיכום החלטה בדוא"ל.

מבדיקת הפרוטוקולים עולה כי הנהלה זנה בכל סוגיות פעילויות העמותה – הכספיות והאירגוניות/מינהליות – וכן מאשרת המלצות האוצר הראשי לגבי תערוכות, רכישות, החלפות יצירות אמנות וכד'.

ב- 3 ישיבות הנהלה ב- 2011 השתתפו 5 חברים (מתוך 10), בישיבה אחת השתתפו 3 חברים ובישיבה אחת השתתפו 6 חברים. יו"ר ההנהלה השתתף בכל הישיבות.

ג. גוף מבקר

בישיבות האסיפה הכללית ממנים רואה חשבון המשמש כגוף המבקר של העמותה.

בבדיקת הביקורת נמצא כי מוגש דו"ח מדי שנה המובא בחודש מאי לאסיפה הכללית. בשנת 2009 הדו"ח (הקצר) היה על שיווק המוזיאון; בשנת 2010 על תהליכי הגבייה עבור כרטיסי כניסה; ובשנת 2011 על תהליך הכנסות משירותי הדרכה. בעת סיום ביקורת זו של מבקר העירייה, החל מבקר העמותה בביצוע דו"ח ביקורת 2012.

ד. ועדות

באסיפה הכללית מיום 16.5.2010 נבחרו חברים ל- 3 ועדות: ועדת מכרזים, ועדת כספים, וועדת תערוכות/חינוך/רכישות. באסיפה מיום 31.5.2011 נבחרו מחדש חברים ל- 3 הועדות הנ"ל.

בבדיקת הביקורת נמצא כי שתיים מהועדות – ועדת הכספים וועדת תערוכות אינן פעילות ומאז הקמתן כלל לא התכנסו. לדברי המנהל האדמיניסטרטיבי של העמותה אי התכנסות הועדות נובעת מהעובדה שההנהלה דנה בישיבותיה בפירוט בכל הנושאים בתחום טיפול הועדות הנ"ל, ובכך מיתרות את התכנסותן.

ועדת המכרזים התכנסה 3 פעמים בשנת 2010, בעיקר לדיון בענין מכרז שיפוץ משרדי המוזיאון. בשנת 2011 התכנסה הועדה פעם אחת.

9. מבנה המוזיאון

א. המוזיאון שוכן במבנה השייך לעירייה ברחוב אבא הלל 146, הנמצא על מקרקעין בבעלות העירייה.

ב. הביקורת עיינה בהסכם הנוכחי, מיום 20.8.2009, בין העירייה ובין עמותת המוזיאון לאמנות ישראלית בר"ג להחזקה בנכס בתורת בר-רשות (וללא תמורה). להלן הממצאים:

- תקופת הרשות לשימוש בנכס הינה לתקופה של 5 שנים, בהצהרה של שני הצדדים כי כוונתם היא שעם תום תקופת הרשות תוארך זו מאליה לחמש שנים נוספות.

- מטרת הענקת הרשות הינה ניהול והפעלת מוזיאון לאמנות ישראלית וכן פעולות נלוות לצרכי תרבות, חברה וקהילה.
- **העירייה מתחייבת לפטור את העמותה מתשלומי ארנונה.**
- העירייה רשאית לקיים בנכס פעילויות תרבות וחברה, אירועים וכנסים וכיו"ב – ללא כל תמורה שהיא.

ג. אולמות וחדרי המוזיאון משתרעים על שטח של כ- 1250 מ"ר (לא כולל 350 מ"ר גג פתוח ללא שימוש), ב- 3 קומות. בקומה התחתונה: אולם תצוגה (כ- 180 מ"ר), מתחם כניסה ראשית, מחסנים, משרדים, כניסה אחורית; בקומת הביניים: אולם תצוגה (כ- 100 מ"ר) ואודיטוריום הכולל 100 מושבים; בקומה העליונה: חללי תצוגה (כ- 300 מ"ר) ומשרדים. בכניסה נפרדת מבחוץ - "אגף הנוער" (כ- 100 מ"ר).

ד. **בבדיקת הביקורת נמצא כי קיימת גישה נוחה לנכים** (כולל מקומות חנייה שמורים בחוץ) קיימים שירותי נכים ומופעלת מעלית פנימית להגעה לקומות.

10. ניהול אוסף המוזיאון

א. האוסף של המוזיאון כולל (בעת הביקורת) **567 יצירות קבועות** שהן רכוש המוזיאון ועוד 17 יצירות שהושאלו למוזיאון לטווח ארוך. 292 יצירות מהאוסף הקבוע נרכשו ו- 275 יצירות נתרמו.

סיווג היצירות של האוסף הקבוע:

- 418 ציורים
  - 79 צילומים
  - 70 עבודות פיסול/אובייקט
- ב. בהתאם לתקנות המוזיאונים (סעיף 6) לגבי כל מוצג הנמצא במוזיאון (מוכר) ייערך רישום שיחתם ביד הרשם ויכלול את הפרטים הבאים:
- תיאור המוצג
  - שם בעלו של המוצג
  - הדרך בה הגיע המוצג למוזיאון
  - הסימן המזהה שנקבע למוצג (שילווה אותו בכל רישום באותו מוזיאון)
  - תאריך ביצועו של הרישום

כמו כן קובעות התקנות: מוצג יירשם במועד הכנסתו למוזיאון ובמועד הוצאתו; הרישום ייערך בשני העתקים שאחד מהם יישמר מחוץ לכתלי המוזיאון. בהתאם לסעיף 7 בתקנות: לגבי מוצג הנמצא באורח קבע במוזיאון ייעשה (בנוסף לרישום שבסעיף 6 לעיל) – קיטלוג שיכלול את מירב האינפורמציה המקצועית והמדעית על המוצג; צילום בדרך שתזהה את המוצג ותתעד את מצבו הפיזי; בצילום ייכלל גם הסימן המזהה של המוצג.

- ג. **הביקורת בדקה את אופן רישום המוצגים, בהתייחס להוראות התקנות.** נמצא כי:
- קיימת "קופסת אוסף" ובה כרטיסי הקיטלוג של כל אחת מהיצירות (הפרטים רשומים ידנית על גבי הכרטיס). הנתונים בכרטיס: שם האמן; שם היצירה; תאריך היצירה; מידות; סיווג; תיאור טכני; תאריך קבלה; ערך ביטוח; סוג קבלה (תרומה, רכישה וכו'); מחיר רכישה; מספר זיהוי. כמו כן בכרטיס מקום להוספת הערות.
  - לכל כרטיס, בצידו הפנימי, מוצמדת מעטפה ובה צילום של היצירה הכוללת את מספר הזיהוי.
  - כל המידע הנמצא בכרטיסים נמצא גם במחשב (כל האוסף הקבוע ממוחשב, כולל צילומים). קיים גיבוי מתאים, מחוץ לכתלי המוזיאון, למידע זה.
  - בבדיקה מידגמית שערכה הביקורת בנתונים שבמחשב, נמצא רישום לפי המתואר לעיל.
- ד. מכירת יצירות: לדברי האוצר הראשי מאז הוא מכהן בתפקידו לא נמכרה אף יצירה מאוסף המוזיאון.
- ה. השמדת יצירות: לדברי האוצר הראשי מאז הוא מכהן בתפקידו, לא הושמדה אף יצירה מאוסף המוזיאון.
- ו. בשנים 2010, 2011 נוספו לאוסף המוזיאון 18 יצירות חדשות: 6 יצירות נרכשו בתשלום ו- 12 יצירות נתקבלו כתרומות, כמפורט להלן:

רכישות

שנה	סוג היצירה	שם האמן	מחיר
2010	הדפס	דוד ריב	3,000 ש"ח
2010	הדפס	דוד ריב	3,000 ש"ח
2011	ציור	ציבי גבע	11,901 ש"ח
2011	צילום	אנג'ליקה שר	8,120 ש"ח
2011	ציור	סמדר אליאסף	13,920 ש"ח
2011	אובייקט	חנאן אבו חוסיין	4,000 ש"ח
סה"כ			43,941 ש"ח

מהנתונים לעיל עולה כי היקף הרכישות החדשות של יצירות ע"י המוזיאון הוא מצומצם (6000 ש"ח ב- 2010 וכ- 38,000 ש"ח בשנת 2011) – וזאת, לדברי האוצר הראשי, בשל התקציב הנמוך העומד לצורך כך. בהמשך למצב זה אישרה הנהלת העמותה, בישיבתה מ- 11.5.11, את המלצתו של האוצר הראשי לרכוש יצירות חדשות בדרך של החלפה של יצירות מאוסף המוזיאון.

ב- 17.8.11 אישרה ההנהלה לביצוע את פעולת "ההחלפה" הראשונה.

תרומות

שנה	סוג היצירה	שם האמן	הגורם התורם
2010	צילום	יואב חנן	האמן
2010	ציור	איוון שובל	האמן
2010	צילום	איריס נשר	האמן
2011	ציור	דורון בראונשטיין	האמן
2011	ציור	דורון ברונשטיין	האמן
2011	הדפס	שרון פוליאקין	בנק דיסקונט
2011	הדפס	שרון פוליאקין	בנק דיסקונט
2011	הדפס	נורית דוד	בנק דיסקונט
2011	הדפס	נורית דוד	בנק דיסקונט
2011	הדפס	אורית חופשי	בנק דיסקונט
2011	הדפס	אורית חופשי	בנק דיסקונט
2011	ציור	אייל גפן	האוצר הראשי

ח. החזקת ושימור האוסף

- בהתאם לתקנות המוזיאונים (סעיף 4) הנהלת המוזיאון חייבת לשמר את המוצגים שבו, הן בהיותם בתצוגה והן בהיותם באיחסון, כך שלא ייגרמו להם נזקים פיזיים או ביולוגיים מידי אדם או בהשפעת האקלים, ובכלל זה עליה לדאוג, בין היתר, כי:
  - הטמפרטורה, האור ואחוז הלחות יהיו תמיד בשיעור שיבטיח שהמוצגים לא ייפגעו.
  - האולמות והמחסנים יהיו מאווררים והמוצגים יהיו מוגנים מפני אבק, זיהום וכל חומר העלול לגרום להם נזק.
  - הנהלת המוזיאון תתייעץ במומחים לשימור מוצגים.

אוסף המוזיאון נשמר בחדר מיוחד (מחסן האוסף). במקום קיימת מערכת בקרת אקלים ולחות, תאורה מתאימה ומערכת כיבוי אש "יבשה" (המתאימה למוזיאונים). המחסן נעול בדלת פלדה כבדה עם מנעולים מיוחדים. **נציגי מועצת המוזיאונים אישרו כי מחסן האוסף מתאים לייעודו, בעת בדיקתם לקראת מתן למוזיאון מעמד כ"מוזיאון מוכר".**

בדרך כלל מי שנכנס למחסן ואחראי לתחזוקתו הוא אב-הבית. לדברי האוצר הראשי ההנחייה (שאינה מעוגנת בהוראה כתובה) היא כי פרט לנ"ל כניסה למקום צריכה להיעשות לפחות ע"י שני אנשים ביחד.

ט. יצירות המוזיאון המוצגות אצל גורמים עירוניים

- 5 יצירות (ציורים) של אמנים ידועים מתוך אוסף המוזיאון מוצגות (במעמד השאלה) אצל גורמים עירוניים:
- 3 יצירות אצל חבר מועצת העיר (יו"ר ועדת המוזיאונים), שהוא גם יו"ר הנהלת עמותת המוזיאון (ערכי הביטוח של 3 היצירות ביחד: 1700 דולר).
- 1 יצירה אצל לשכת ראש העיר (ערך ביטוח 2500 דולר).
- 1 יצירה "במשרד של ש. ברוש" (ערך ביטוח 100 דולר).

לא נמסר לביקורת מסמך לפיו ההנהלה מאשרת את השאלת היצירות לגורמים הנ"ל (ולדברי האוצר הראשי לא זכור לו שההנהלה נתבקשה לאשר זאת).

לא קיים כל נוהל/קריטריון לגבי דרך השאלת יצירות להצגתן באופן קבע אצל גורמים עירוניים, לרבות אופן המעקב אחריהן והאחריות.

11. ביטוח ואבטחת המוצגים

א. תכולת המוזיאון (ציוד וחומרים מינהליים והאוסף הקבוע של המוזיאון) מבוטחים בביטוח מיוחד. ביטוח האוסף נעשה עפ"י הערכת שווי מקצועית שעורך האוצר הראשי. במסגרת הביטוח מבוטחות גם יצירות ותערוכות מתחלפות, אם כי לעתים יש צורך בתוספת תשלום אד-הוק עבור תערוכה.

הערכת שווי לביטוח של כל יצירות האוסף הקבוע, כפי שמופיעה ברישומי האוסף (נכון ל- 31.12.2010) היא 4,463,636 ש"ח. פוליסת הביטוח לאוסף, בחברת ביטוח פרטית, נכון ליום 1.5.2011, היא ע"ס 4,400,000 ש"ח.

חברת הביטוח דרשה, כתנאי להוצאת הפוליסה, עמידה בדרישות מיגון והגנה נרחבות בין השאר בנוגע להגנת פתחים; להתקנת אמצעי כיבוי אש; למערכות אזעקה וגלאים; למערכות החשמל; למצלמות אבטחה; ועוד.

בתחום המוזיאון וסביבתו פועלות 24 שעות ביממה 16 מצלמות אבטחה, ומערכת של 15 גלאים נגד פריצה.

12. ניהול התערוכות

א. במוזיאון קיימים 5 חללי תצוגה ובדרך כלל מתקיימות בכל חלל תצוגה 3-4 תערוכות בכל שנה.
התערוכות הן בדרך כלל מ- 3 סוגים:
- תערוכות של אמנים אורחים
- תערוכות (זמניות) מאוסף המוזיאון (זמניות)
- תערוכות "ששי-ראשון": נפתחות בדרך כלל אחת לחודש, ביום שישי הראשון בכל חודש, ונמשכות במשך כחודש ימים. הן מיועדות לאמנים אשר זו להם תערוכה מוזיאלית ראשונה, כשהמוזיאון נותן להם הזדמנות להציג את עבודתם.

ב. האוצר של מרבית התערוכות הוא האוצר הראשי של המוזיאון. חלק מהתערוכות נאצרות ע"י אוצרים אורחים, בשיתוף עם האוצר הראשי.
עבור כל תערוכה יש תקציב מיועד, המשמש בדרך כלל לשכר אוצר (אם הוא חיצוני); למיסגור והדפסה, במידת הצורך; לעבודת הקמה מיוחדת, במידת הצורך; לעיצוב והפקת הקטלוג.

ג. על כל התערובות המתוכננות מדווח האוצר הראשי מראש בישיבות הנהלת העמותה.

ד. בהתאם לתקנות המוזיאונים לכל תצוגה שבמוזיאון יש לפרסם קטלוג או דברי הסבר.

בבדיקת הביקורת נמצא כי מתפרסם קטלוג איכותי לקראת כל תצוגה שבמוזיאון (למעט תצוגות "ששי-ראשון", עבורן מתפרסם דף הסבר, ובתום שנתיים מתפרסם קטלוג איכותי המסכם את תצוגות השנתיים שחלפו).

ה. להלן היקף התצוגות במוזיאון בשנים 2009 – 2011 :

תערובות אמנים אורחים

2009

1. ציור – מנשה קדישמן
2. ציור – עזי אסד
3. ציור ועבודות שונות – יעקב גילדור

2010

1. צילום – יואב חנן
2. ציור – רוני סומק
3. ציור – איוון שובל
4. פיסול – יוסף שליין
5. צילום – איריס נשר
6. צילום – אאוקה לאלה
7. פיסול – דליה מאירי
8. ציור – אייל גפן
9. ציור – קבוצת מיטקי
10. שטיחי קיר – ליזי נרדי
11. ציור – עודד פיינגרש

2011

1. ציור – סמדר אליאסף
2. ציור, פיסול, צילום – משתתפי פרויקט "ששי-ראשון"

3. ציור – סלאח אלקרא
 4. ציור, צילום, פיסול, עיצוב – הזוכים בפרסי משרד התרבות 2010
 5. צילום – יונתן בלום
 6. ציור, צילום, פיסול – אוסף חברת "רנו"

תערוכות מאוסף המוזיאון

- 2009 – 3 תערוכות
 2010 – 2 תערוכות
 2011 – 4 תערוכות

תערוכות "ששי-ראשון"

- 2009 – 12 תערוכות
 2010 – 12 תערוכות
 2011 – 8 תערוכות

13. כניסה למוזיאון והיקף המבקרים

- א. המוזיאון לאמנות ישראלית פתוח לקהל בימים שני עד שבת, בשעות כדלהלן:
 יום ב' – 10.00 – 16.00 ; יום ג' – 10.00 – 20.00 ; יום ד' – 10.00 – 16.00 ;
 יום ה' – 10.00 – 20.00 ; יום ו' – 09.00 – 13.00 ; שבת – 09.00 – 15.00.
- ב. מחיר הכניסה הרגיל למבוגר: 20 ש"ח.
- ג. במוזיאונים העירוניים ברמת-גן הכרטיס הוא "משולב": כל רכישת כרטיס לאחד המוזיאונים מקנה, בטווח של שבוע מיום הרכישה, כניסה ללא תשלום גם למוזיאונים האחרים.
- ד. מחירי כניסה בהנחה:
חייל	- 15 ש"ח
סטודנט	- 15 ש"ח
ילד מגיל 5	- 15 ש"ח
אזרח ותיק	- 10 ש"ח
- ילד עד גיל 5 – פטור מדמי כניסה.

ה. פטורים מדמי כניסה : מנויי מפעל הפיס (התומך במוזיאון), חברים באגודות אמנים, חברים באגודת העיתונאים.

ו. מחירי הכניסה לקבוצות מאורגנות :

- ילדי גן חובה : 12 ש"ח למבקר, ללא תשלום עבור מלווים (בהשתתפות כספית של משרד החינוך).
- קבוצה של עד 25 איש : 8 ש"ח למשתתף + 150 ש"ח למדריכה אחת.
- קבוצה מעל 25 איש : 8 ש"ח למשתתף + 300 ש"ח לשתי מדריכות.

ז. בנוסף לביקורים בתערוכות נערכות במוזיאון פעילויות נוספות : הצגות, ימי הולדת, סדנאות שבת וחוגים לילדים ולנוער – בתשלום נפרד. החוגים, הסדנאות והשכרת האולם לאירועים נעשים באגף הנוער של המוזיאון, שהכניסה אליו נפרדת וללא מעבר בשטחי התערוכות. הכרטיס להצגות באודיטוריום, הנמצא באזור התצוגות, מקנה גם אפשרות ביקור בתערוכות.

להלן פירוט מספר פעילויות :

מספר משתתפים			סוג הפעולות
2011	2010	2009	
840	435	990	הדרכת קבוצות מבוגרים במוזיאון
54	60	16	חוגי ילדים
42	42	25	חוגי מבוגרים

ח. רישומי המבקרים וגביית הכספים נעשים בדרך כלל ע"י השומרים בכניסה, המועסקים באמצעות חברות אבטחה. (כך גם בכל המוזיאונים העירוניים האחרים). נוהלי העבודה של המוזיאון כוללים הנחיות מפורטות לגבי גביית הכספים, רישום וניהול הדו"חות, והבקרה (סעיפים מס' 9 ו-14 בנוהלים).

להלן תמצית תהליך גביית התקבולים עבור כניסה למוזיאון :

- בעת פתיחת המוזיאון, השומר מכין את הקופה, את הכרטיסים ואת המחירון.
- כל מבקר שנכנס למוזיאון משלם אצל השומר – בהתאם למחירון – בכרטיס אשראי או במזומן. התשלום נרשם בקופה הרושמת.
- בסוף היום השומר מוציא פלט Z (פלט המפרט את כל התקבולים) מהקופה הרושמת, הכולל אף את חלוקת התקבולים לפי סוגי המבקרים.

בנוסף עורך השומר "סגירת קופה" ומסכם "דו"ח יומי" באופן ידני ובו מפורטים הנתונים לאותו יום – מספר מבקרים, סוגי המבקרים, התקבולים שנתקבלו. השומר חותם על הדו"ח.

- השומר מצרף את ה-Z לדו"ח הידני ומעביר אותו לרכז התערוכות לאישור. רכז התערוכות בודק את ה-Z מול הדו"ח הידני וחותם עליו, לאחר שבדק ההתאמה בין התקבולים שנתקבלו עבור הכרטיסים לבין ה-Z.
- הדו"ח הידני, ה-Z והתקבולים מועברים למזכירת המוזיאון, אשר בודקת את הדו"ח היומי הידני ואת התאמתו ל-Z. מזכירת המוזיאון מנפיקה קבלה על סה"כ התקבולים, חותמת ומעבירה את הדו"ח למנל האדמיניסטרטיבי לאישור.
- המנהל האדמיניסטרטיבי עורך בקרה שלישית ואחרונה, חותם על גבי הדו"ח היומי הידני, ומזכירת המוזיאון מפקידה את התקבולים בבנק – פעם פעמיים בשבוע. עד להפקדתם בבנק נשמרים התקבולים בקופה נעולה במפתח, בתוך כספת המצויה אצל המנהל האדמיניסטרטיבי.
- לאחר ההפקדה בבנק בודק המנהל האדמיניסטרטיבי שאכן בוצעה הפקדה בבנק בהתאם לחשבון הבנק באתר האינטרנט ומאשר את העברת המסמכים להנהלת החשבונות של המוזיאון.

המבקר הפנימי של המוזיאון ערך בשנת 2009 ביקורת מקיפה של תהליך הגבייה עבור כרטיסי כניסה למוזיאון.

באופן כללי **ממצאי הדו"ח מצאו כי התהליכים תקינים. מספר ליקויים שנמצאו תוקנו ע"י אנשי המוזיאון.**

בין הממצאים העיקריים:

- בהליך הגבייה נערכת בקרה ע"י 3 גורמים שונים, על מנת למנוע טעויות וישנה הקפדה על שמירת התקבולים בכספת עד להפקדתם בבנק.
- בדו"חות היומיים הידניים שנדגמו סיכום ההכנסות היה תקין, במרביתן היו 3 חתימות ואף נרשם פירוט של התערוכות המוצגות באותו היום.
- לגבי מדגם ההפקדות והקבלות – על כל הקבלות שנבחנו היתה חתימה של מזכירת המוזיאון ותאריך עריכת הקבלה, נמצאה התאמה בין הפלט המפרט את התקבולים לבין הקבלות ולבין הסכום שהופקד בבנק ונמצאה התאמה בין ספרי האשראי לסכום האשראי שנרשם בקבלות.

ט. להלן דו"ח היקף הביקורים 2009 – 2011, כפי שנמסר לביקורת ע"י המנהל האדמיניסטרטיבי של המוזיאון:

מס' ביקורים			סיווג המבקרים
2011	2010	2009	
2195	1645	1645	מבקרים בתשלום במוזיאון (לא כולל קבוצות) כולל משתתפים בסדנאות שבת
5187	3318	2463	מבקרים בקבוצות – תלמידים שבאים במאורגן ממוסדות חינוך
7382	4963	4108	סה"כ מבקרים בתשלום במוזיאון
3297	3413	2742	מבקרים באודיטוריום בתשלום (רשאים לבקר גם במוזיאון)
3396	4829	3002	מבקרים במוזיאון פטורים מתשלום
2016	5616	5412	מבקרים באירועי פתיחות במוזיאון – הנערכים ללא צורך בדמי כניסה
16,091	18,821	15,264	סה"כ מבקרים

מהנתונים לעיל עולה כי מספר הביקורים השנתי במוזיאון בתשלום (כיחידים ולא בקבוצות תלמידים), הוא נמוך. הנתון שבטבלה לעיל כולל גם את מספר המשתתפים בסדנאות שבת, וללא חישוב משתתפים אלה מספר המבקרים במוזיאון בלבד הוא:

2009:	1417 מבקרים
2010:	1417 מבקרים
2011:	1931 מבקרים

ראה השוואה למספר הביקורים במוזיאונים לאמנות בערים אחרות – סעיף 18 ב'.

14. הדרכת תלמידים

א. במוזיאון קיימת פעילות של הדרכת תלמידי מוסדות חינוך מרמת-גן, המגיעים במאורגן בשעות הלימודים. קיימות תוכניות ביקור והדרכה לפי שכבות הגיל השונות (ילדי הגן, א'-ג', ד'-ו', ז'-ח'), ואת הפעילות מתכננת ומנהלת האחראית להדרכה במוזיאון. המדריכות מועסקות על בסיס שעות.

ב. עיריית רמת-גן (אגף החינוך) משתתפת בעלות ביקורי תלמידי גן חובה, בהתאם לתקציב שנתי המיועד לכך (כ- 25,000 ש"ח בשנת 2011).

ג. מספר ביקורי תלמידים במוזיאון בקבוצות מאורגנות ממוסדות חינוך בשנת 2011 היה 4448. בנוסף לכך השתתפו תלמידי נוער בסיכון, בחופשות, בפרויקט יומי של "כייפות" (1388 השתתפויות).

ד. עיריית ר"ג אינה מחייבת את מסגרות החינוך בעיר לערוך ביקור לימודי, כולל הדרכה, במוזיאון (מעבר לתמיכה בתוכנית הביקורים של תלמידי גן חובה). הבאת תלמידים למוזיאון נעשית בעיקר באמצעות עבודת שיווק שמבצעת אחראית ההדרכה במוזיאון בקרב מסגרות החינוך.

ה. בטבלה בסעיף 18 ב' שבדו"ח זה – קיימת (בין השאר) השוואה במספר ההפעלות החינוכיות (מס' ביקורי תלמידים) בין מספר מוזיאונים לאמנות (בשנת 2009).

להלן נתונים מהטבלה:

אשדוד מונארט	פתח-תקוה אמנויות	הרצליה אמנות עכשיות	רמת-גן אמנות ישראלית	שכבה
210	1,500	1,064	27	תלמידי גן
10,787	18,120	5,354	3,800	תלמידי א'-ו'
980	16,180	1,610	803	תלמידי ז'-יב'

ו. מהטבלה לעיל (נתוני 2009) עולה כי מספר ביקורי התלמידים במוזיאונים בערים אחרות גבוה בהרבה מאשר במוזיאון ברמת-גן. יתכן והסיבה להבדל זה היא בכך שהעיריות האחרות מחייבות את מוסדות החינוך לערוך ביקורי תלמידים במוזיאון, במימון של העירייה או בהסדר אחר.

מאז נתוני 2009, מספר ביקורי התלמידים במוזיאון בר"ג ירד (כמפורט בסעיף ג' לעיל) – והחלוקה הפנימית השתנתה (ב- 2011): 2,180 ילדי גן, 1,833 תלמידי א'-ו', 435 תלמידי ז'-יב'.

15. עובדים

א. עמותת המוזיאון מעסיקה 9 עובדים: 6 עובדים במוזיאון עצמו ו- 3 עובדים במוזיאונים העירוניים האחרים. בנוסף לכך מעסיקה העמותה מדריכות (בעת הביקורת 5 מדריכות) על בסיס שעותי – למבקרים במוזיאון ולחוגים.

ב. שכרם של העובדים במוזיאון עצמו כלול בתקציב השוטף של העמותה.

העובדים הם :

- האוצר הראשי
- מנהל אדמיניסטרטיבי
- עוזרת לאוצר הראשי (ורשמת)
- מנהלת ההדרכה
- אב הבית
- מזכירה ראשית
- מדריכות

ב. כל העובדים מועסקים בהסכמי עבודה חתומים, שפרטיהם אושרו בהנהלת העמותה. בבדיקת הביקורת נמצאו כל החוזים בתוקף. העובדים מועסקים במשרה מלאה, למעט המנהל האדמיניסטרטיבי (חצי משרה).

ד. שכרם של 3 עובדים במוזיאונים העירוניים האחרים משולם לעובדים ע"י העמותה כשהעירייה מעבירה עבור העסקתם תקציב מיוחד, בנוסף לתקציב השוטף. העובדים הם: עוזר למנהל המוזיאונים העירוניים, ושני עובדי נקיון. (סעיף 21 להלן).

ה. קיימים נוהלי עבודה במוזיאון לגבי רישום הנוכחות של העובדים, היעדרויות, חופשות וכיוצ"ב. בבדיקת הביקורת נמצא כי קיימת הקפדה על רישומי נוכחות בעבודה, תוך החתמת שעות נוכחות. האוצר הראשי והמנהל האדמיניסטרטיבי אינם מחויבים בהחתמת שעות נוכחות, אך ממלאים דו"חות כנדרש.

16. תקציב העמותה

א. מקורות התקבולים של עמותת המוזיאון הם :

- מעיריית רמת-גן.
- מהכנסות מביקורים ופעילויות.
- ממשרד התרבות.
- מחסויות ותרומות.

ב. עמותת המוזיאון מפרסמת כל שנה מאזנים/דו"חות כספיים שנתיים לתאריך 31 לדצמבר – מבוקרים ע"י רואה חשבון. הדו"חות מועברים גם למשרד התרבות. העמותה מקבלת מדי שנה אישור "ניהול תקין" מרשם העמותות.

ג. התקבולים מעיריית רמת-גן הם כדלהלן:

(1) הקצבה לפעילות השוטפת, המתקבלת בתשלומים חודשיים: בשנת 2010 ההקצבה היתה בסך 1,140,000 ש"ח, ובשנת 2011 בסך 1,026,000 ש"ח. בנוסף להקצבה זו הועברו בכל אחת מהשנים הנ"ל 120,000 ש"ח נוספים מהעירייה למוזיאון עבור פרויקט עירוני "מציירים ברמת-גן".

(2) העברה של 180,000 ש"ח בשנה, המתקבלת בתשלומים חודשיים, עבור "ניהול המוזיאונים העירוניים האחרים". החל משנת 2003 הוטל על האוצר הראשי של המוזיאון העירוני לשמש גם כמנהל המוזיאונים העירוניים (סעיף 21 להלן) ועבור טיפולו בנושא מעבירה העירייה למוזיאון את הסכום הנ"ל.

יש לציין כי סכום זה מועבר מתוך התקציב של מספר מוזיאונים בעיר (סעיף 22 להלן) ואינו נכלל במסגרת תקציב המוזיאון לאמנות ישראלית.

(3) העברה של 180,000 ש"ח בשנה המתקבלת בתשלומים חודשיים, עבור העסקת 3 עובדים הממלאים משימות במוזיאונים האחרים: עוזר למנהל המוזיאונים העירוניים (108,000 ש"ח מתוך התקציב של המוזיאונים לאמנות רוסית + המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק); ושני עובדי נקיון במשרה חלקית (72,000 ש"ח מתוך התקציב של מוזיאונים עירוניים).

(4) בשנת 2010 הועברה למוזיאון באופן חד פעמי הקצבה מיוחדת של 100,000 ש"ח עבור הקמת, שיפוץ והפעלת המוזיאון "בית רפפורט" (סעיף 29 להלן), שהוטלה על האוצר הראשי של המוזיאון לאמנות ישראלית.

(5) העירייה מעבירה למוזיאון תשלום עבור ביקורים + הדרכה בפועל במוזיאון של תלמידי מערכת החינוך העירונית. בעת הביקור הגננת/מורה חותמת על טופס אישור מיוחד, ובהתאם לדיווחים אלה נעשה תחשיב. בשנת 2010 שילמה העירייה למוזיאון עבור כך סך של 5,280 ש"ח, ובשנת 2011 סך של 24,960 ש"ח. לדברי האוצר הראשי התשלום ב- 2011 היה גבוה מ- 2010 מאחר ומצד אחד מספר התלמידים המבקרים עלה ומצד

שני משרד החינוך הקטין מאד את השתתפות הכספית עבור חלק מהביקורים, ואז חלקה של העירייה עלה.

ד. התקבולים ממשרד התרבות הם כדלהלן:
בשנת 2010 – 220,296 ש"ח (תמיכה שוטפת).
בשנת 2011 – 210,636 ש"ח תמיכה שוטפת + הקצבה חד-פעמית של 250,000 ש"ח עבור אירגון תערוכה של זוכי פרס שרת התרבות.

ה. **ההכנסות שנתקבלו מהציבור בקופת המוזיאון עבור ביקורים ועבור מכירת קטלוגים היו בשנת 2010 ע"ס 54,040 ש"ח כדלהלן:**
- עבור כרטיסי כניסה שנרכשו במוזיאון: 24,033 ש"ח
- עבור קטלוגים שנרכשו: 28,267 ש"ח
- עבור כרטיסים – פרויקט "ביתן קיץ": 1,740 ש"ח

ו. **סך של 16,580 ש"ח נתקבלו מהציבור בשנת 2010 בקופת המוזיאונים האחרים בעיר – עבור ביקורים רגילים, עבור ביקורים מודרכים ועבור קטלוגים.**
תקבולים אלה מועברים למוזיאון לאמנות ישראלית והם נרשמים בסעיפי ההכנסות.

ז. הכנסות מתרומות וחסויות

- (1) התרומות למוזיאון הן בכסף או במתן חסות.
- (2) בשנת 2010 סה"כ התרומות היו בסך 96,280 ש"ח, שכללו: 14,000 ש"ח תמיכה מבנק הפועלים ו- 5 תרומות כספיות סה"כ 82,280 ש"ח.
- (3) בשנת 2011 סה"כ התרומות היו בסך 69,604 ש"ח, שכללו: 14,000 ש"ח תמיכה מבנק הפועלים ו- 5 תרומות כספיות סה"כ 55,604 ש"ח.
- (4) עבור כל תרומה כספית המוזיאון מוציא קבלה.
- (5) משרד התרבות מחייב את כל המוזיאונים המוכרים בדיווח מפורט על קבלת כל תרומה בערך של 20,000 ש"ח ויותר.

ח. להלן דו"ח הכנסות והוצאות של העמותה (דו"ח פעילות) לשנת 2010, כפי שאושר ע"י רואה החשבון של העמותה במאי 2011:

הכנסות

מעיריית ר"ג – הקצבה שוטפת	1,140,000 ש"ח
מעיריית ר"ג – עבור פרויקט "מציירים"	120,000
ש"ח	
מעיריית ר"ג – חד-פעמי עבור "בית רפפורט"	100,000 ש"ח
מעיריית ר"ג – עבור ניהול מוזיאונים אחרים	180,000 ש"ח
מעיריית ר"ג – עבור העסקת עובדי מוזיאונים אחרים	180,000 ש"ח
ממשרד התרבות	220,296 ש"ח
הכנסות מביקורים ומקטלוגים במוזיאון	54,040 ש"ח
מביקורים ומקטלוגים במוזיאונים אחרים	16,580 ש"ח
ממחלקת הדרכה	
(כולל מעיריית ר"ג עבור ביקורי תלמידים)	295,141 ש"ח
מבית מדרש לאמנות	44,200 ש"ח
מהשכרה לאירועים + מועדון הסרט	33,720 ש"ח
מחסות מפעל הפיס	22,500 ש"ח
תרומות ושונות	96,280 ש"ח

סה"כ הכנסות 2,502,757 ש"ח

הוצאות

עבור תערוכות כולל פירסום	472,635 ש"ח
עבור מחלקת הדרכה	158,772 ש"ח
עבור פרויקט מציירים	116,064 ש"ח
משכורות ונלוות עובדי המוזיאון	855,185 ש"ח
משכורות ונלוות עובדי מוזיאונים אחרים	151,880 ש"ח
אחזקה, מינהלה, משפטיות	491,338 ש"ח
פעילויות שונות	90,713 ש"ח
עבור בית רפפורט – חד פעמי	29,625 ש"ח
מימון	14,743 ש"ח

סה"כ הוצאות 2,380,955 ש"ח

עודף שנתי 121,802 ש"ח

- ט. מהדו"ח לעיל עולה כי סה"כ ההכנסות העצמיות מכלל המקורות התקציביים (ב-2010) הוא 22.5%. להלן התפלגות מקורות התקציב (באחוזים):
- מעיריית רמת-גן עבור שוטף + ניהול מוזיאונים אחרים: 52.7%
  - מעיריית רמת-גן עבור פרויקטים חד-פעמיים: 8.8%
  - מעיריית רמת-גן עבור העסקת עובדי מוזיאונים אחרים: 7.2%
  - מהכנסות עצמיות כולל תרומות וחסויות: 22.5%
  - ממשרד התרבות: 8.8%
- חלק העירייה בתקציב השוטף (כ- 53% בשנת 2010) הוא נמוך, בהשוואה למספר מוזיאונים לאמנות בערים אחרות (סעיף 18 ב' להלן).

17. נוהלי עבודה

- א. לביקורת הוצגו נוהלי עבודה במוזיאון לאמנות ישראלית. הנוהלים אינם נושאים תאריך ולא נמסר ממתי הם בתוקף.
- הנוהלים מתייחסים להיבטים הבאים:
- העסקת העובדים (משאבי אנוש).
  - רכישות, תשלומים והתקשרויות.
  - רישום וניהול תקבולים ממבקרים.
  - קליטת/הוצאת/השאלת פריטים מהאוסף.
  - קביעת תערוכה ותליית תערוכה.
  - עיצוב והפקת קטלוגים.
  - פתיחת המוזיאון בבוקר.

18. השוואה למוזיאונים אחרים

- א. משרד התרבות (המרכז למידע ולמחקר) מפרסם מדי שנה דו"ח סיכום הפעילות של המוזיאונים המוכרים בישראל – וזאת ע"י ניתוח הדו"חות השנתיים שהגישו המוזיאונים עצמם למשרד התרבות, ובהתבסס על נתוני דו"חות אלה. הדו"ח האחרון (בעת קיום ביקורת זו) פורסם במרץ 2011, ומתייחס לשנת 2009.
- ב. המוזיאונים המוכרים בישראל כוללים מוזיאונים בתחומי האמנות, הארכיאולוגיה, ההיסטוריה, תולדות הישוב, הטבע, המדע והטכנולוגיה.

על מנת להבין את משמעות נתוני הפעילות של המוזיאון ברמת-גן, הביקורת השוותה את הנתונים ל- 3 מוזיאונים אחרים לאמנות – בסדר גודל דומה, ככל האפשר.

להלן טבלת השוואת הנתונים (2009):

רמת-גן אמנות ישראלית	הרצליה אמנות עכשווית	פתח-תקוה לאמנויות	אשדוד מונארט	
ד'	ג'	ד'	ד'	
2100	1257	2862	312	קבוצת דירוג
65	49	21	8	מס' פריטים באוסף
11.4	12.3	22.7	15.1	תערוכות חדשות סה"כ 2007 – 2009
757	1500	677	700	מס' משרות בשכר
7,969	23,430	15,805	6,961	שטח תצוגת פנים (במ"ר)
10,970	18,400	54,600	3,250	מס' ביקורים רגילים בתשלום*
4,901	8,553	39,702	13,507	מס' ביקורים ללא תשלום
(27)	(1,064)	(1,500)	(210)	מס' הפעלות חינוכיות
(3,800)	(5,354)	(18,120)	(10,787)	מתוכן: תלמידי גן
(803)	(1,610)	(16,180)	(980)	מתוכן: תלמידי א' – ו'
2,034,000	2,439,000	3,565,000	2,499,000	מתוכן: תלמידי ז'-יב'
				סה"כ הכנסות (בש"ח)

64%	86%	73%	87%	אחוז השתתפות העירייה בסה"כ ההכנסות (כולל פרויקטים מיוחדים)
21%	1%	11%	9%	אחוז ההכנסה העצמית מההכנסות
6%	-	8%	3%	אחוז מקורות פרטיים מההכנסות
50%	20%	28%	37%	אחוז הוצאות הפקת תערוכות מסה"כ ההוצאות
9%	15%	33%	43%	אחוז הוצאות תיפעול (שכר) מסה"כ ההוצאות

הערה: נתוני הביקורים ונתוני הפריטים באוסף כפי שמופיעים בדו"ח משרד התרבות לעיל, אינם תואמים לנתונים שנמסרו לביקורת, וכנראה כוללים גם את האוסף וגם את מספר הביקורים במוזיאונים נוספים.

ג. מהנתונים שבטבלה עולה, בין השאר, כי:

- המוזיאון פעיל ביותר מבחינה אמנותית: בשנים 2007 – 2009 הוצגו בו 65 תערוכות חדשות, נתון הממקם אותו במקום השלישי בתחום זה מבין כל

המוזיאונים בארץ (אחרי מוזיאון ת"א לאמנות ומוזיאוני חיפה – הכוללים מספר מוזיאונים).

- היקף ההוצאות המוקדשות להפקת תערוכות מסה"כ התקציב הוא גבוה ביותר (50%) – הממקם בתחום זה את המוזיאון במקום השלישי מבין כל המוזיאונים בארץ.

- השתתפות העירייה בסה"כ מקורות התקציב של המוזיאון בשנת 2009 היא נמוכה, יחסית (64%), בהשוואה למוזיאונים האחרים שבטבלת ההשוואה (73% בפ"ת, 86% בהרצליה, 87% באשדוד). ראה גם סעיף 16 ט' לעיל.

- מספר הביקורים הרגילים בתשלום הוא נמוך (כ- 8,000 לפי נתוני הטבלה (ראה הערה לעיל) וכ- 1400 לפי הנתונים שנמסרו לביקורת (סעיף 13 ט' לעיל); כ- 16,000 בפ"ת; וכ- 23,000 בהרצליה. באשדוד מספר המבקרים נמוך מאשר הנתון הנ"ל בר"ג (כ- 7,000).

- מספר ההפעלות החינוכיות (כ- 5000) הוא נמוך בהשוואה למוזיאונים האחרים (כ- 8,500 בהרצליה, כ- 13,500 באשדוד וכ- 40,000 בפ"ת). עובדה זו נובעת, כנראה, מאחר ובישובים האחרים ביקורי תלמידי מערכת החינוך במוזיאון הם בגדר חובה.

ציוני איכות .ד

(1) אחת לשלוש שנים, החל מ- 2003, נערכים מטעם מועצת המוזיאונים "סיורי איכות" במוזיאונים המוכרים הנתמכים עפ"י תקנות המוזיאונים. הסיורים נערכים ע"י ועדות הכוללות מוזיאולוגים ואנשי שימור. לפני כל סיור מקבלים חברי הועדה מידע כתוב ונתונים על המוזיאון, ובמהלך הסיור נבדקים רמת התצוגות, האוספים במחסנים, הפירסומים המדעיים, תנאי השימור והאיקלום והיקף הפעילות המוזיאולית הקשורה בתצוגות (ובכלל זה הפעילות החינוכית).

(2) בבדיקה האחרונה (2009) הניקוד הסופי של המוזיאון לאמנות ישראלית ברמת-גן היה 2.40, דירוג במקום ה- 46 מתוך 49 מוזיאונים (מכל התחומים) שנבדקו.

להלן ציוני האיכות של המוזיאון בהשוואה למוזיאונים אחרים לאמנות :

פרמטרים שנבדקו	רמת-גן אמנות ישראלית	הרצליה אמנות עכשוית	פתח-תקוה לאמנויות	אשדוד מונארט
ייחודיות האוסף, רמתו, היקפו וגיוונו	3	2	4	3
רמת שימור המבנה והאוסף בתצוגה ובמחסן	2	3	4	4
רמת התצוגה ואיכותה	2	4	4	5
רמת הפעילות המוזיאלית הקשורה בתצוגות	3	5	5	4
תפיסה מוזיאלית כוללת	2	4	4	5
ניקוד סופי	2.40	3.40	4.15	4.10

3) הביקורת ביקשה מהאוצר הראשי את התיחסותו לדירוג האיכות הנמוך, בהשוואה לדירוג הגבוה של המוזיאון במרכיבי הפעילות האמנותית והיקף הפקת התערוכות (סעיף 18 ג' לעיל). לדבריו ועדות הבדיקה כוללות בדרך כלל אנשים המועסקים לפרנסתם ע"י מוזיאונים שונים (כעובדים מן המניין או כנותני שירות חיצוניים) – כשלעובדה זו עלולה להיות השלכה על קביעתם, שממילא מבוססת על הערכה סובייקטיבית, ולא על נתונים מדידים. כמו כן, לדבריו, הוא ביקש לראות את הפרוטוקולים שבהם נימוקי החלטות ועדות הבדיקה – אולם נענה בסירוב.

19. ניהול המוזיאון

- א. במוזיאון לאמנות ישראלית בר"ג לא קיים תפקיד של "מנהל" (או "מנהל כללי"). במקום זאת יש תפקיד של "אוצר ראשי" שהוא מנהל אמנותי (המטפל בכל הצד האמנותי-מקצועי) ו"מנהל אדמיניסטרטיבי" (המטפל בצד המינהלי). החלטות משמעותיות נדונות ומאושרות בישיבות הנהלת העמותה.
- ב. הביקורת בדקה את הנהוג לגבי כהונת בעלי תפקידים אלה, לפי הנתונים בדו"ח משרד התרבות, שפורסם ב- 2011, ומסכם את הפעילות השנתית של המוזיאונים המוכרים בישראל בשנת 2009.

נמצא כי מבין 52 המוזיאונים המוזכרים בדו"ח: ב- 25 מוזיאונים משמש אותו אדם בתפקידי האוצר הראשי ומנהל המוזיאון, ואילו ב- 25 מוזיאונים קיים מנהל כשלצידו אוצר ראשי. במוזיאון אחד יש אוצר ראשי, מנהלת אמנותית ומנהלת כספים, ובמוזיאון ר"ג אוצר ראשי ומנהל אדמיניסטרטיבי. **דהיינו: לכל המוזיאונים (פרט לשניים) יש מנהל – במחציתם הוא גם האוצר הראשי ובמחציתם הוא פועל כשלצידו אוצר ראשי.**

המוזיאונים העירוניים לאמנות (הנוספים)

מבוא

20. א. בנוסף למוזיאון לאמנות ישראלית, קיימות ברמת-גן המסגרות הקבועות הבאות לתצוגות אמנות:

- המוזיאון לאמנות רוסית
- המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק
- בית הצייר כהנא
- גלריה לפיסול ע"ש קונסטנט
- המשכן לאמנות יהודית (בבית "יד לבנים")
- בית רפפורט

המסגרות הנ"ל מתוקצבות ומופעלות ע"י עיריית רמת-גן, כפי שיפורט בהמשך.

ב. 4 מהמוזיאונים לאמנות בר"ג (המוזיאון אמנות ישראלית, בית כהנא, בית רפפורט ובית קונסטנט) – סמוכים מאד זה לזה, (באזור הרחובות אבא הלל – רוקח).

ממצאים

ניהול המוזיאונים 21.

א. עד שנת 2003 ניהול המוזיאונים העירוניים היה בידי עובד עירייה, בתפקיד "מנהל מחלקת המוזיאונים". עם סיום עבודתו הוטל התפקיד על המנהל האמנותי והאוצר הראשי של המוזיאון לאמנות ישראלית – בנוסף לתפקידו במוזיאון זה. הנ"ל מועסק ע"י עמותת המוזיאון ואינו עובד עירייה. במהלך הביקורת לא נמצאה כל אסמכתא למינוי זה, ועקב הערת הביקורת פירסם מנכ"ל העירייה ביום 20.12.2011 הודעת מינוי בדיעבד, כדלהלן: "בישיבת הנהלת עיר מורחבת מס' 65 א' מיום 24.11.2011 הוחלט בנושא כי בסבב טלפוני לחברי ההנהלה המורחבת ביום 24.11.11 אישרו חברי ההנהלה המורחבת את מינויו של מר מ.א. כמנהל המוזיאונים העירוניים שהחל בעבודתו עם סיום

עבודתו של קודמו בתפקיד מר א.ל. (ביום 1.2.2003), וזאת בנוסף לעבודתו כמנהל אמנותי של המוזיאון לאמנות ישראלית".

ב. מנהל המוזיאונים העירוניים אחראי הן לצד המקצועי-אמנותי של המוזיאונים (מועסקים שלושה אוצרים – כפי שיפורט להלן) והן לצד המינהלי-כספי.

במסגרת הניהול האדמיניסטרטיבי-כספי, מנהל המוזיאונים מטפל בתקציב, בהוצאות (מאשר כל הוצאה וחותרם על פקודות תשלום המועברות לעירייה), בהזמנות עבודה, וכן בכל הנוגע לנושאי משאבי אנוש של 4 עובדי עירייה (אישורי נוכחות, חופשות וכד').

ג. 4 עובדי עירייה מועסקים במסגרת המוזיאונים העירוניים, כולם במשרה מלאה:

- אוצר המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק (המטפל גם ב"אוסף העירוני").
- אוצרת המוזיאון לאמנות רוסית.
- עובד מוזיאונים.
- אחראי "יד לבנים".

כמו כן מועסקת ע"י העירייה בחוזה כקבלן חיצוני – מזה שנים רבות – אוצרת ומפיקת תערוכות בבית אהרון כהנא ובבית קונסטנט. במסגרת החוזה היא מתחייבת להפיק לפחות 4 תערוכות בכל אחד מהמקומות הנ"ל (כולל איתור האמנים והעבודות, אצירה כולל הצבה במקום, הפקות קטלוג ומידע, וכד').

ד. כאמור בסעיף 15 ד' לעיל, 3 עובדים נוספים במוזיאונים העירוניים (עוזר למנהל המוזיאונים העירוניים ושני עובדי נקיון) מועסקים באמצעות עמותת המוזיאון לאמנות ישראלית, והעירייה משלמת לעמותה עבור העסקה זו.

22. תקציבי המוזיאונים בהנהח"ש העירונית

כמפורט בסעיף 16 ג' לעיל – עיריית רמת-גן מעבירה למוזיאון לאמנות ישראלית (מעבר להקצבה השוטפת) סך של 180,000 ש"ח בשנה עבור "ניהול המוזיאונים העירוניים האחרים". סכום זה מועבר מתוך ובאמצעות סעיפי המוזיאונים השונים, ולא ישירות למוזיאון. כך למשל, בשנת 2011, מהסעיף התקציבי של "מוזיאון לאמנות יהודית" (בבית "יד לבנים") הועברו 70,000 ש"ח למוזיאון לאמנות ישראלית (מתוך סה"כ הוצאה של 70,675 ש"ח); ואילו מבית רפפורט הועברו 60,500 ש"ח למוזיאון לאמנות ישראלית לצורך זה (מתוך סה"כ הוצאה של 63,328 ש"ח).

23. הכניסה למוזיאונים והיקף הביקורים

- א. תעריפי דמי הכניסה למוזיאונים זהים לתעריפים של המוזיאון לאמנות ישראלית (סעיף 13 לעיל).
- כמו כן תקף ההסדר של הכרטיס "המשולב" – דהיינו כל רכישת כרטיס לאחד המוזיאונים העירוניים בר"ג מקנה, בטווח של שבוע מיום הרכישה, כניסה ללא תשלום גם למוזיאונים האחרים.
- ב. אדם שרכש כרטיס משולב אחד ומבקר במספר מוזיאונים – נרשם מחדש בכל ביקור בכל מוזיאון, כך שמספר הביקורים הרשומים גדול ממספר רוכשי הכרטיסים.
- לדוגמא: רבים מהמבקרים במוזיאון לאמנות ישראלית (ובעיקר תלמידי מערכת החינוך) מבקרים באותה הזדמנות גם ב"בית כהנא" (הנמצא ממול למוזיאון, מעבר לכביש), וזאת במסגרת התשלום עבור הביקור במוזיאון לאמנות ישראלית.

24. המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק ע"ש יחיאל נהרי

- א. המוזיאון ממוקם ברחוב חיבת ציון 18, בכניסה משותפת עם המוזיאון לאמנות רוסית (הנמצא בחלק השני של המבנה). המבנה הוא נכס עירוני.
- ב. המוזיאון נפתח לקהל בשנת 1988, ומבוסס על אוספו של יחיאל נהרי שהוריש אותו לעירייה לאחר מותו בשנת 1962. חלק מהאוסף מוצג בתערוכת קבע במוזיאון (בקומה העליונה) וכולל פריטים מהמאה ה-13 עד המאה ה-20, מארצות מזרח אסיה. מוצאם של מרבית הפרטים מסין ומיפן, והם כוללים: כלי קרמיקה בסגנונות שונים, גילופי שנהב, פסלוני עץ, כלי ברונזה, רהיטים, שטיחים ועוד.
- האוסף כולל כ-1600 פריטים, מתוכם כ-850 ראויים לתצוגה. הפריטים שאינם ראויים לתצוגה הם כאלה שיש בהם פגמים, שבורים או שאינם ברמה מוזיאלית גבוהה מספיק לצורך הצגתם.
- ג. בנוסף לכך מתקיימות כ-2-3 תערוכות מתחלפות מדי שנה, בקומה התחתונה.

להלן רשימת התערוכות 2011 – 2008:

: 2008

- "מאנגה", הדפסי יצירות קומיקס יפניים
- קערות וספלי תה (קרמיקה) יפניים.

: 2009

- העתקים (יציקות) פלסטיק של אוכל יפני.
- "קטאגמי", גלופות נייר יפניות.

: 2010

- אמנות הבדים של המונג (לאוס).
- עבודות שנהב מתוך האוסף הקבוע.

: 2011

- "נובויה ימגוצ'י", פיסול של אמן יפני.
- אמנות כלי הנשק הסיניים.
- חרבות וכלי מתכת דקורטיביים מתוך האוסף הקבוע.

ד. את המוזיאון מנהל בפועל האוצר, שהוא עובד עירייה.

ה. קיים רישום וקיטלוג (כולל צילום) מלא של כל האוסף.

ו. לגבי מספר הביקורים – ראה סעיף 25 ו' להלן.

ז. לא קיימת הערכת שווי ביטוח של פריטי האוסף הקבוע. האוסף מבוטח ביחד עם אוסף המוזיאון לאמנות רוסית (ראה להלן).

ח. האוסף נשמר במחסן קטן, בצפיפות רבה (ביחד עם פריטי האוסף העירוני).

25. המוזיאון לאמנות רוסית ע"ש מיכאל ומריה צטלין

א. המוזיאון ממוקם ברחוב חיבת ציון 18, בכניסה משותפת עם המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק (הנמצא בחלק השני של המבנה).

ב. המוזיאון נפתח לקהל בשנת 1996, ומבוסס על אוסף אמנות שנתרם ב- 1959 ע"י משפחת צטלין. האוסף הקבוע כולל 87 יצירות של ציור, רישום ועיצוב לתיאטרון אשר מרביתם נוצרו מתחילת המאה ה- 20 ועד מלחמת העולם השנייה, בעיקר ע"י ציירים רוסיים בעלי שם בינלאומי. כן נמצאות באוסף יצירות ספורות של ציירים צרפתיים. (שתי יצירות נתרמו לא ע"י משפחת צטלין).

ג. המוזיאון מציג כ- 2-3 תערוכות מתחלפות בשנה – הן תערוכות החושפות נושאים לא ידועים והן תערוכות אמנות עכשווית של נציגי האסכולה האמנותית הרוסית הפעילים בישראל.

להלן רשימת התערוכות 2011 – 2008

: 2008

- אלכסנדרה פרגל (ציורי שנות 1960 – 1930)
- מאיר אקסלרוד (מתווים לתלבושות תיאטרון יהודי במוסקווה)
- ורה שבשאי (צילומים, מתווים לתלבושות)

: 2009

- יגאל גריטון (תצלומים ממונגוליה)
- ציור ופיסול של גימלאי ר"ג
- אנה זרניצקי ויוסף קפליאן (ציורים)

: 2010

- סשה סטויינוב (שטיחי קיר אמנותיים ותצלומים)
- מריה מקרוב (רישומים וציורים)
- תערוכה מהאוסף הקבוע (ציורים, מתווים לתלבושות)

2011:

- ליאוניד פדרול (תצלומי נוף)
- וולף בולבה (ציורים ואיורים)
- תערוכה מהאוסף הקבוע (ציורים, מתווים לתלבושות).

ד. את המוזיאון מנהלת בפועל האוצרת, שהיא עובדת עירייה.

ה. קיים רישום וקיטלוג (כולל צילום) מלא של כל האוסף.

ו. מספר הביקורים – במשותף עם המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק:

ב- 2009: 2102 ביקורים

ב- 2010: 1280 ביקורים

ב- 2011: 1152 ביקורים

ז. הוצאות שני המוזיאונים ביחד (סעיף תקציבי משותף מס' 1826200780):

בשנת 2010: 476,000 ש"ח

בשנת 2011: 440,000 ש"ח

ההוצאות הנ"ל כוללות את שכר עוזר מנהל המוזיאונים העירוניים ואת שכר שני עובדי הנקיון – המועבר למוזיאון לאמנות ישראלית המעסיק אותם.

ח. בהתאם להערכה פנימית לביטוח שנעשתה ע"י אוצרת המוזיאון ב- 2008, סה"כ הערך הביטוחי של אוסף צטלין הקבוע הוא כ- 2.5 מיליון דולר, כאשר הערך הגבוה ביותר ליצירות בודדות (מעל 100,000 דולר) הוא: 600,000 דולר, 900,000 דולר ו- 200,000 דולר.

האוסף מבוטח, באמצעות ביטוחי עיריית ר"ג (לשנת 2012), בערך של 8 מיליון דולר (כולל אוסף המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק, הנמצא באותו מבנה).

לדברי האוצר הראשי של המוזיאון לאמנות ישראלית (שהוא גם מנהל המוזיאונים העירוניים), ההערכה הנ"ל, שנעשתה ב- 2008, נמוכה משמעותית מהערך הריאלי כיום - לאור עלייה ניכרת, בכל העולם, בערכי יצירות של אמנים רוסיים מתחילת המאה ה- 20. לא קיימת הערכה מעודכנת רשמית, ולבקשת הביקורת ביצע האוצר הראשי הערכה פנימית של ערכי הציורים כיום, ונמצא כי: סה"כ הערך הביטוחי הוא כ- 21 מיליון דולר, כאשר הערך הגבוה ביותר

ליצירות בודדות (מעל 100,000 דולר) הוא: 4.5 מיליון דולר, 4 מיליון דולר 3) יצירות, כל אחת בערך זה), 700,000 דולר, 600,000 דולר, 500,000 דולר 2) יצירות), 150,000 דולר. דהיינו: הפריטים המבוטחים נמצאים ב"תת-ביטוח" משמעותי.

ט. האוסף, שערכו צוין לעיל, נשמר במחסן רגיל ללא אמצעים לבקרת אקלים. אמצעי ההגנה והשמירה על האוסף נקבעו בשעתו ע"י הביטוח – אולם ספק אם הם מתאימים לערכו הריאלי של האוסף.

י. באולם התצוגה של המוזיאון נערך אחת לשבוע בשעות הערב, מפגש חברתי של "מועדון רמת-חן לחברה, תרבות ואמנות", בהתאם לאישור העירייה. בכל מפגש משתתפים בדרך כלל למעלה מ-100 איש (ולעיתים עד כמאתיים), והוא כולל בדרך כלל גם הופעות זמר. לקראת כל מפגש מוכנסים כסאות למשתתפים ומוקמת במה. כאשר יש במוזיאון תערוכות הכוללות שולחנות תצוגה – מוזזים השולחנות ע"י המשתתפים באירוע למקום אחר.

26. בית כהנא

א. ממוקם ברחוב רוקח פינת רחוב אבא הלל. הבנין נבנה בשנת 1957 ע"י עיריית ר"ג כבית וכסטודיו לצייר אהרון כהנא, בתכנונו של האדריכל יעקב רכטר. לאחר מות האמן עבר המבנה לחזקת העירייה. המבנה שוכן בתוך חצר גדולה שבה נערכות, מעת לעת, פעילויות מטעם המוזיאון לאמנות ישראלית.

ב. האוסף הקבוע שחלקו מוצג בקומה השניה, כולל 154 ציורים וכן 507 סקיצות. כמו כן קיימות עוד מאות סקיצות בתוך בלוקים (לא מופרדות). כמו כן כולל האוסף 126 מוצרי קרמיקה. התערוכות המתחלפות (3-4 בשנה) הן תערוכות של יצירות קרמיקה.

ג. את המוזיאון מנהלת בפועל האוצרת, המועסקת בחוזה קבלן חיצוני עם העירייה.

ד. קיים רישום ותיעוד מלא של האוסף, אולם אין צילום של כל הפריטים.

ה. מספר הביקורים:

ב-2009 : 1793

ב- 2010 : 1564

ב- 2011 : 1044

ראה סעיף 23 ב' לעיל.

ו. הוצאות המוזיאון :

בשנת 2010 : 206,000 ש"ח

בשנת 2011 : 230,000 ש"ח

ההוצאות כוללות שכר האוצרת (כ- 150,000 ש"ח בשנה)

27. גלריה לפיסול ע"ש יוסף קונסטנט

א. ממוקמת ברחוב סמדר 42, בבית פרטי שנבנה ע"י עיריית ר"ג (בעבר גר שם הפסל יוסף קונסטנט, ולאחר מותו חזר הבנין לידי העירייה).

ב. במקום אין תצוגה קבועה, והוא משמש כחלל ל- 3 תצוגות מתחלפות בשנה בתחום הפיסול.

ג. המוזיאון מנהל בפועל ע"י האוצרת של בית כהנא.

ד. מספר הביקורים :

2009 : 897 ביקורים

2010 : 517 ביקורים

2011 : 533 ביקורים

ה. הוצאות המוזיאון :

בשנת 2010 : 80,000 ש"ח

בשנת 2011 : 61,000 ש"ח

28. המשכן לאמנות יהודית (בבית "יד לבנים")

- א. בתוך בית "יד לבנים" בר"ג, ברחוב מעלה הבנים, ממוקמת בתוך חדר גדול תצוגה קבועה של יצירות הצייר דוד לבקובסקי, שעל שמו נקרא המשכן. התערוכה מנציחה את הווי החיים בקהילות היהודיות במזרח אירופה, בפריחתן ובחורבן.
- ב. כל הפריטים מתועדים ומקוטלגים (כולל צילום).
- ג. החדר הסמוך משמש כחלל לתצוגות מתחלפות (אחת לחודשיים) מטעם חברי אגודת הציירים והפסלים בגבעתיים-ר"ג. הקמת התצוגות וכל הטיפול המקצועי הוא באחריות האגודה הנ"ל.
- ד. הכניסה לתערוכה הקבועה/תצוגות ללא תשלום.
- ה. בבית "יד לבנים" מועסק עובד עירייה במשרה מלאה, המנהל בפועל את המקום. הפיקוח המינהלי על עבודתו הוטלה על מנהל המוזיאונים העירוניים, כמפורט בסעיף 21 ג' לעיל.
- ו. הוצאות מוזיאון "יד לבנים" (סעיף 1826200782) היו:
בשנת 2010:	61,400 ש"ח
בשנת 2011:	70,000 ש"ח
- מלבד הוצאות טלפון – כל הסכום הנ"ל הוא לצורך "ניהול מוזיאונים" (העברות למוזיאון לאמנות ישראלית).

29. בית נתן רפפורט

- א. ממוקם ברחוב רוקח 123 במבנה בתוך חצר.
- ב. המקום, שנחנך מחדש בחורף 2011, אמור להציג תצוגת קבע של יצירות הפסל והצייר נתן רפפורט וכן תערוכות מתחלפות.
- ג. החזקה והשימוש בנכס עמד במרכזו של דיון בבית המשפט בין עיריית ר"ג ובין עמותת בית נתן רפפורט. המבנה שהיה שייך לעירייה על קרקע עירונית, ניתן לפני שנים רבות לאמן רפפורט לצורך סטודיו לעבודה. לאחר מותו הבנין היה ריק ומאוחר יותר קבוצת

אנשים התאגדה כעמותה לזכרו והחלה לפעול בתוך הבית. העירייה טענה לחזקה על הבית, ובספטמבר 2008 נתן בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם הפרשה בין העירייה ובין העמותה, שעיקרו הוא :

- החזקה בנכס תוחזר לידי העירייה.
- העירייה מתחייבת כי הנכס ישמש כמוזיאון או כמרכז להנצחת שמו, זכרו ופועלו של האמן נתן רפפורט – לרבות קיום תערוכות מתחלפות, עריכת סדנאות ופעולות נוספות, כפי שייקבע ע"י צוות היגוי של 5 אנשים : שני נציגי עירייה (אחד מהם יו"ר), שני נציגי עמותת בית רפפורט, ונציג בכיר ממכללת "שנקר" שיהיה מקובל על שני הצדדים.
- כל פעילות במוזיאון תיעשה תוך תיאום עם צוות ההיגוי.
- העירייה תקצה לצורך שיקום/הקמת המוזיאון עד 125,000 ש"ח.
- העירייה תישא בכל הוצאות הניהול, ההחזקה וההפעלה השוטפת של המוזיאון.
- העירייה תבטח את כל פריטי האמנות של נתן רפפורט שיושאלו לה – כאשר המשפחה היא שירשה את זכויות היוצרים ביצירות האמן.
- העירייה תמחוק את חובות הארנונה, מים, היטלים, אגרות ותשלומים נוספים בגין הנכס.
- ההסכם הוא בתוקף לפחות למשך 20 שנה מיום חתימתו.

ד. העירה הקציבה כ- 250,000 ש"ח בשנת 2010 לצורך שיקום בית רפפורט.

ה. הוצאות בית רפפורט (סעיף תקציבי 1826200785) היו :
בשנת 2010 : 6,557 ש"ח (חשמל)
בשנת 2011 : 79,300 ש"ח, מרבית הסכום לצורך "ניהול מוזיאונים"
(העברות למוזיאון לאמנות ישראלית).

30. האוסף העירוני

א. מזה עשרות שנים קיים אוסף יצירות (מרביתן ציורים) הנקרא "האוסף העירוני". אוסף זה נוצר משנות ה- 60 ועד שנות ה- 80 של המאה הקודמת בעיקר ע"י תרומה של המציגים בתערוכות המתחלפות שנערכו במוזיאון העירוני (ששכן

ברח' חיבת ציון 18 עד סוף שנות ה-80 – עת נפתח במקום המוזיאון הנוכחי לאמנות המזרח הרחוק ובמקביל נפתח המוזיאון לאמנות ישראלית ברחוב אבא הלל). מאז אותה תקופה "נסגר" האוסף למעט קליטה חד-פעמית של אוסף "בית עמנואל", בסוף שנות ה-90. מחסן האוסף נמצא במוזיאון לאמנות המזרח הרחוק.

ב. **ספר האוסף כולל 687 כיום פריטים: 267 פריטים במחסן ו- 420 פריטים במקומות שונים מחוץ למחסן.**

ג. במהלך השנים עד 1989 חלק ניכר מפריטי האוסף הועברו לתצוגה בעיקר במשרדים של העירייה, וכן במספר אתרים בעלי קשר לעירייה (לדוגמה: במועדון בתרומת העירייה בבסיס צה"ל, במועדוני גימלאים, בתי אבות וכו'). בשנת 1989 נערך רישום מוזיאוני מסודר ראשון של האוסף, שהתבסס על מיקום בפועל של התמונות באותה שנה לפי בדיקה שנעשתה בכל משרדי העירייה ובמחסן האוסף. רישום זה מהווה עד היום את הבסיס למידע על פיזור התמונות שמחוץ למחסן – כאשר יש להניח כי מידע זה אינו משקף כיום הן את קיומן של התמונות בכלל והן את מיקומן, שבדאי השתנה במשך השנים.

ד. רישום נתוני האוסף העירוני הוטל מאז 1994 על האוצר של המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק. לדבריו, ולדברי האוצר הראשי של המוזיאון לאמנות הישראלית (שהוא גם מנהל המוזיאונים העירוניים לאמנות ובמסגרת זו אחראי גם על האוסף העירוני) – **רובן המוחלט של היצירות באוסף הן בעלות ערך אמנותי נמוך ובעלות ערך כספי נמוך ביותר.** לפיכך אין מיקום, לדעתם, להקדיש משאבים לצורך עריכת סקר בדיקה מקיף על מיקומן של כל התמונות כיום. האוצר מנהל רישום במשך השנים של כל תנועת תמונות (השאלה והחזרה) המובאת לידיעתו ונעשית דרכו, כשבשנים האחרונות התנועה היא מעטה יותר. בין השנים 2011 – 2007 הוחזרו למחסן 19 תמונות, ונמסרו 35 תמונות לפי הפירוט להלן:

שנת המסירה	מספר יצירות	המקבל
2010	5	המחלקה המשפטית
2009	3	המחלקה המשפטית
2009	6	לשכת אלי מוסרי
2009	5	לשכת איצ'יה שחר

לשכת רועי ברזילי	4	2009
לשכת רמי פדלון	3	2009
לשכת אריק נודלמן	2	2008
לשכת עליזה בורגר	2	2007
לשכת הדובר	2	2007
החברה הכלכלית	3	2007

ה. למרות האמור לעיל, 26 יצירות מתוך האוסף הוגדרו ע"י האוצר הראשי של המוזיאון לאמנות ישראלית והאוצר של המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק "עבודות בעלות ערך" (אמנותי וכספית). לפיכך נערכה בספטמבר 2009 בדיקת מעקב אחר מיקומן (בהשוואה לרשום בכרטיסת).

בהתאם לבדיקה הנ"ל:

- 16 יצירות נמצאות במחסן.
  - 2 יצירות בהשאלה למוזיאון לאמנות ישראלית.
  - 1 יצירה – המקום (מרפאת קרייזלר) לא אותר.
  - 2 יצירות – רשומות במחסן האוסף העירוני מ-1990, אולם לא אותרו.
  - 2 יצירות (של אהרון גלעדי ושמשון הולצמן), נמצאות בגזברות העירייה.
  - 2 יצירות (של צבי שור ושל ליאו קאהן), רשומות מאז 1989 במשרד עו"ד מ. מירון – לא נמצאו. הערכת שווי התמונות: כ-1500 דולר.
  - 1 יצירה (של אביגדור לואיזאדא) רשומה מ-1994 במשרדו של שאול שני – לא נמצאה. הערכת שווי התמונה: 120 דולר.
- לדברי האוצר בבדיקה שנערכה עם הנ"ל הם טענו כי אינם יודעים היכן נמצאות היצירות.

ו. לא קיימים קריטריונים ונוהל בכתב לגבי אופן השאלת היצירות מהאוסף העירוני, לרבות דרכי המעקב אחר קיום היצירות ואופן השמירה עליהן.

מסקנות והמלצות

המוזיאון לאמנות ישראלית

31. כללי:

- א. המוזיאון לאמנות ישראלית רמת-גן מופעל ע"י עמותה בשם זה, שחברי הנהלתה נבחרים ע"י מועצת העיר ר"ג. דהיינו: העמותה היא תאגיד עירוני בשליטת העירייה וכך היא בבחינת "גוף נתמך" עפ"י "חוק יסודות התקציב". העירייה מממנת חלק ניכר מתקציב העמותה, שמחזיקה לצורך פעילות המוזיאון במבנה עירוני בתור בר-רשות.
- ב. המוזיאון הוכרז ב- 2004 ע"י משרד התרבות כ"מוזיאון מוכר". אכרזה זו מחייבת לפעול עפ"י "חוק המוזיאונים" ועפ"י "תקנות המוזיאונים" ולהגיש למשרד אחת לשנה דו"ח מפורט ומקיף הכולל נתונים כספיים, מקצועיים, מינהלתיים, היקפי פעילות וכד'. אחת ל- 3 שנים נערך במוזיאון ע"י נציגי משרד התרבות סקר איכות מקצועי. מצד שני, כ"מוזיאון מוכר" זוכה המוזיאון להקצבה שנתית ממשרד התרבות.
- ג. בבדיקת הביקורת נמצא, באופן כללי, כי פעילות המוזיאון תקינה בכל ההיבטים האירגוניים-מינהליים, וכי ליקויים שונים שנמצאו בעבר תוקנו.
- ד. בבדיקת הביקורת נמצא, באופן כללי, כי ניהול אוסף היצירות של המוזיאון – לרבות תיעוד ורישום, ההחזקה, והתצוגה – הוא תקין.
- ה. כל הסוגיות הקשורות לפעילויות השוטפות השונות של העמותה (כספיות, אירגוניות/מינהליות והמלצות בתחום המקצועי) מובאות לדיון ולאישור הנהלת העמותה, המתכנסת באופן סדיר.

א. האסיפה הכללית של העמותה הקימה מספר ועדות, ביניהן ועדת כספים וועדת תערוכות/חינוך/רכישות. שתי ועדות אלה אינן מתכנסות ואינן פעילות כלל. לדברי המנהל האדמיניסטרטיבי אי התכנסותן נובעת מהעובדה שההנהלה דנה בישיבותיה באופן מפורט בכל הנושאים בתחום טיפול הועדות הנ"ל, ובכך מיתרות את התכנסותן.

ב. הביקורת ממליצה להנהלת העמותה לקבל החלטה אם יש צורך בהמשך קיום הועדות: אם ימצא לכך צורך – יש להקפיד על קיום ישיבות סדירות שלהן, ולחילופין – יש לבטל את מינוי הועדות. לדעת הביקורת ישנה חשיבות בפעילות סדירה של ועדה מקצועית לתערוכות/חינוך – שתכלול בין חבריה, בנוסף לחברי הנהלה, גם אנשי מקצוע מבחוץ.

א. חמישה ציורים של אמנים ידועים, מתוך האוסף הקבוע של המוזיאון, מוצגים אצל גורמים עירוניים: 3 יצירות אצל חבר מועצה (יו"ר מועצת העיר שהוא גם "מחזיק תיק המוזיאונים" ויו"ר הנהלת עמותת המוזיאון); 1 אצל לשכת ראש העיר; 1 במשרד של מ"מ ראש העיר לשעבר. לדברי האוצר הראשי לא זכור לו שההנהלה נתבקשה לאשר זאת. כמו כן לא נמסר לביקורת כל מסמך המאשר את ההשאלה. לא קיים כל נוהל/קריטריון לגבי דרך השאלת יצירות להצגתן באופן ממושך מחוץ למוזיאון – לרבות אופן השמירה עליהן והאחריות עליהן.

לדעת הביקורת הוצאת תמונות מתוך האוסף הקבוע של המוזיאון והצגתן בלשכות בכירים בעירייה – ללא כל אישור מתועד להחלטה ובהיעדר קריטריונים לגבי ההשאלה – אינה תקינה.

ב. הביקורת ממליצה להפסיק נוהג זה, מאחר ואוסף אמנותי של מוזיאון (על אחת כמה וכמה "מוזיאון מוכר") אינו מקור לקישוט של לשכות בכירים. במידה ולשכה/משרד רוצה לתלות תמונה היא יכולה לרכוש אותה, כפי שרוכשים ללשכה ריהוט וכל ציוד אחר.

בהמשך לכך על הנהלת העמותה להחליט לגבי הטיפול ב- 5 התמונות הנ"ל שהושאלו מהאוסף.

34. היקף הביקורים במוזיאון (סעיפים 13 ט, 18)

א. מספר הביקורים השנתי במוזיאון בתשלום (של יחידים ולא של קבוצות תלמידים) הוא נמוך: כ- 1400 מבקרים ב- 2009, כ- 1400 מבקרים ב- 2010, כ- 1900 מבקרים ב- 2011. זאת למרות שהמוזיאון פעיל ביותר מבחינה אמנותית.

להשוואה, לפי דו"ח משרד התרבות לשנת 2009: במוזיאון לאמנות ישראלית בהרצליה נערכו כ- 23,000 ביקורים רגילים בתשלום, במוזיאון פ"ת לאמנויות כ- 15,000, ובמוזיאון באשדוד כ- 7,000.

ב. **הביקורת ממליצה להנהלת העמותה להיערך להגברת פעולות השיווק במטרה להגדיל את מספר המבקרים.**
כמו כן ממליצה הביקורת כי מערך ההסברה והדוברות של העירייה יסייע, ככל שניתן, לפירסום ולשיווק המוזיאון.

35. ביקורי תלמידים במוזיאון (סעיפים 14, 18)

א. מוזיאונים לאמנות בארץ מהווים מוקד לתלמידי מערכת החינוך לביקורים, הדרכות ופעילויות – המיועדים להכרת עולם האמנות ולקירוב התלמידים אליו. בחלק מהערים הרשות מחייבת את מסגרות החינוך בעיר לערוך ביקור לימודי + הדרכה במוזיאון. עיריית ר"ג אינה מחייבת את כל מסגרות החינוך אולם משתתפת בעלות ביקורי תלמידי גן חובה, בהתאם לתקציב שנתי המיועד לכך. בהתאם לדו"ח משרד התרבות ל- 2009: מס' ההפעלות החינוכיות במוזיאון בר"ג היה כ- 5,000, לעומת כ- 8,500 במוזיאון הרצליה, כ- 13,500 באשדוד וכ- 39,500 בפתח-תקוה.

ב. **הביקורת ממליצה למצוא הסדר שיאפשר לפחות ביקור מודרך אחד במוזיאון של כל אחד מתלמידי מערכת החינוך בעיר, במהלך שנות השתייכותו למערכת.**

36. השתתפות העירייה בתקציב והכנסות עצמיות (סעיפים 16 ו- 18)

א. חלק העירייה בתקציב ההכנסות של המוויאון בשנת 2010 היה כ- 53% (לפעילות השוטפת הרגילה של המוויאון, לא כולל פרויקטים חד-פעמיים); ואילו כ- 22.5% מהמקורות היו הכנסות עצמיות.

בהשוואה למוזיאונים בערים אחרות, חלק זה של העירייה הוא נמוך יחסית, (לפי נתוני דו"ח משרד התרבות ל- 2009 כולל לפרויקטים מיוחדים). בהשוואה לערים אחרות: בהרצליה השתתפות העירייה כ- 86% (כ- 2.1 מיליון ש"ח); בפתח-תקוה השתתפות העירייה כ- 73% (כ- 2.6 מיליון ש"ח); באשדוד כ- 87% (כ- 2.2 מיליון ש"ח); וברמת-גן כ- 65% (כ- 1.3 מיליון ש"ח).

לעומת זאת, לפי הדו"ח הנ"ל, חלק ההכנסות העצמיות במוזיאון ר"ג מסה"כ ההכנסות הוא גבוה, יחסית: כ- 27%, לעומת כ- 1% בהרצליה, כ- 19% בפתח-תקוה, וכ- 12% באשדוד. מהנתונים הנ"ל עולה כי המוויאון אכן מצליח לגייס מקורות מהכנסה עצמית, (הרבה מעבר למכירת הכרטיסים שהיא נמוכה).

ב. הביקורת ממליצה לעירייה לשקול את הגדלת חלקה בתקציב המוויאון, וזאת בעיקר עבור פעולות הסברה ושיווק להרחבת מספר המבקרים בתשלום (כמומלץ בסעיף 34 לעיל).

37. ניהול המוויאון (סעיף 19)

א. במוזיאון לאמנות ישראלית לא קיים תפקיד של "מנהל" (או "מנהל כללי") ובמקום זאת יש תפקיד של "אוצר ראשי" (שהוא גם מנהל אמנותי) ושל "מנהל אדמיניסטרטיבי".

בבדיקת הביקורת את הנתונים לגבי כהונת בעלי תפקידים אלה, בהתאם לדו"ח משרד התרבות לשנת 2009 על המוזיאונים המוכרים בישראל – נמצא כי מבין 52 המוזיאונים המוזכרים בדו"ח ב- 25 מהם משמש אותו אדם בתפקידי האוצר הראשי ומנהל המוזיאון, וב- 25 מהם קיים מנהל כשלצידו אוצר ראשי. ב- 2 מוזיאונים יש הסדר שונה.

לדעת הביקורת בגוף אירגוני כמו המוויאון רצוי שבראש פירמידת הניהול יהיה מנהל אחד (שיכול לשמש במקביל גם אוצר ראשי), כשתחתיו בעלי התפקידים הנוספים – כפי שנהוג כמעט בכל המוזיאונים המוכרים בישראל.

המוזיאונים העירוניים לאמנות (הנוספים)

א. בנוסף למוזיאון לאמנות ישראלית, קיימות ברמת-גן המסגרות הקבועות הבאות לתצוגות אמנות: המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק (ע"ש יחיאל נהרלי); המוזיאון לאמנות רוסית (ע"ש מיכאל ומריה צטלין); הגלריה לפיסול ע"ש יוסף קונסטנט; בית הצייר אהרון כהנא; בית נתן רפפורט; המשכן לאמנות יהודית בבית "יד לבנים".

מסגרות אלה מתוקצבות ומופעלות ע"י עיריית רמת-גן.

ב. 3 מהמסגרות הנ"ל (בית כהנא, בית רפפורט ובית קונסטנט) וכן המוזיאון לאמנות ישראלית – סמוכים מאד זה לזה (באזור הרחובות אבא הלל-רוקח).

ג. הניהול המקצועי-אמנותי וכן הניהול האדמיניסטרטיבי-כספי של המוזיאונים הנ"ל הוטל ע"י הנהלת העיר, החל מ-2003, על האוצר הראשי והמנהל האמנותי של המוזיאון לאמנות ישראלית – בנוסף לתפקידו השוטף במוזיאון. (הנ"ל מועסק ע"י עמותת המוזיאון ואינו עובד עירייה, ועבור תפקידו הנוסף אינו מקבל אישית תשלום כלשהוא והעירייה מעבירה 180,000 ש"ח בשנה למוזיאון לאמנות ישראלית עבור ניהול מוזיאונים).

במסגרת הניהול האדמיניסטרטיבי-כספי הנ"ל מטפל בתקציב, מאשר הוצאות וחותרם על פקודות תשלום והזמנות עבודה, וכן מטפל בכל נושאי משאבי האנוש (אישורי נוכחות, חופשות וכד') של 4 עובדי עירייה במשרה מלאה המועסקים במסגרות אלה (2 אוצרים, עובד מוזיאונים, אחראי "יד לבנים"). כמו כן מועסקת אוצרת נוספת בחוזה עם העירייה כקבלן חיצוני, ו-3 עובדים נוספים מועסקים באמצעות עמותת המוזיאון לאמנות ישראלית (סעיף 15 ד').

ד. היקף המבקרים במסגרות הנ"ל הוא נמוך. בשנת 2011 נרשמו מספר ביקורים כדלהלן:

במוזיאון המזרח הרחוק + במוזיאון אמנות רוסית: 1152 ביקורים

בבית כהנא 1044 ביקורים

בבית קונסטנט 553 ביקורים

בבית רפפורט לא היה פעיל

ב"יד לבנים" כניסה חופשית, אין רישום

יש לציין כי מבקר הרוכש כרטיס לאחד המוזיאונים נהנה מהסדר "הכרטיס המשולב" המאפשר, בטווח של שבוע מיום הרכישה, כניסה ללא תשלום גם למוזיאונים האחרים. עובדה זו משמעותית בעיקר לגבי "בית כהנא", מאחר

ומבקרים רבים במוזיאון לאמנות ישראלית (ובעיקר תלמידי מערכת החינוך) מבקרים באותה הזדמנות גם בבית כהנא הנמצא ממולו, מעבר לכביש. מבקר שרכש כרטיס משולב אחד ומבקר במספר מוזיאונים – ביקוריו נרשמים בנפרד בכל מוזיאון.

ה. הוצאות המוזיאונים הנ"ל, לא כולל שכר 4 עובדי עירייה במשרה מלאה, היו בשנת 2011 ע"ס כ- 522,000 ש"ח (לאחר הורדת 360,000 ש"ח: 180,000 ש"ח עבור "ניהול המוזיאונים" שעוברים למוזיאון לאמנות ישראלית ו- 180,000 ש"ח עבור העסקת 3 עובדים באמצעות המוזיאון לאמנות ישראלית).

ו. הביקורת ממליצה להקים צוות לבדיקת המסגרות "בית כהנא", "בית קונסטנט" ו"בית רפפורט" בהיבטים הבאים: הצורך הציבורי והאמנותי בקיומם ובדרך פעילותם במתכונת הנוכחית – בהתייחס לתרומתם, להיקף המבקרים, להתחייבויות של העירייה לגביהם, לעלויות, לקרבה הגיאוגרפית ביניהן, לאפשרות השתלבותן במסגרות אחרות וכד'.

39. תקציבי המוזיאונים בהנהח"ש העירונית (סעיף 22)

א. עיריית רמת-גן מעבירה למוזיאון לאמנות ישראלית, מעבר להקצבה השוטפת, סך של 180,000 ש"ח בשנה, עבור "ניהול המוזיאונים העירוניים האחרים". לעבודת הניהול אחראי האוצר הראשי של המוזיאון (המועסק ע"י עמותת המוזיאון) – כמפורט בסעיף 21 א'. סכום זה מועבר מתוך ובאמצעות סעיפי המוזיאונים העירוניים השונים, ולא כחלק מתקציב המוזיאון. כך, למשל, בשנת 2011 הועברו למוזיאון לאמנות ישראלית: 70,000 ש"ח מתוך הסעיף התקציבי של "המוזיאון לאמנות יהודית", וזאת מתוך סה"כ הוצאה של 70,675 ש"ח; ו- 60,500 ש"ח הועברו מתוך הסעיף התקציבי של בית רפפורט, וזאת מתוך סה"כ הוצאה של 63,328 ש"ח.

ב. יש להעביר למוזיאון לאמנות ישראלית את ההקצבה השנתית ע"ס 180,000 ש"ח עבור ניהול המוזיאונים האחרים – ישירות לסעיף התקציבי של המוזיאון או באמצעות סעיף ייעודי מיוחד עבור כך, כאשר סעיפי התקציב של המוזיאונים השונים צריכים לכלול את ההוצאות שלהם בלבד.

40. הערכת וביטוח אוסף צטלין (סעיף 25 ח')

א. אוסף צטלין מוערך ע"י האוצר הראשי של המוזיאון לאמנות ישראלית (שהוא גם מנהל המוזיאונים העירוניים) בערך ביטוחי של כ- 21 מיליון דולר. הערכה בלתי רשמית זו נעשתה לבקשת הביקורת הנוכחית: ההערכה הרשמית האחרונה נעשתה בשנת 2008 (והיתה בהיקף של כ- 2.5 מיליון דולר), אולם לדברי האוצר ההערכה זו מ- 2008 נמוכה משמעותית מהערך הריאלי כיום לאור עלייה ניכרת, בכל העולם, בערכי יצירות של אמנים רוסיים מתחילת המאה ה- 20. האוסף מבוסס, באמצעות ביטוחי עיריית ר"ג, בערך של 8 מיליון דולר (כולל אוסף המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק). מכאן שהפריטים היקרים נמצאים ב"תת-ביטוח" משמעותי.

ב. אין להשלים עם המצב בו יצירות יקרות (ביניהן 4 יצירות שערך כל אחת מהן 4.5 – 4 מיליון דולר) מבוטחות בסכומים הנמוכים משמעותית ביותר מערכן הביטוחי.

אי לכך יש לנקוט בצעדים הבאים:

- לבצע הערכה ביטוחית מקצועית-רשמית של האוסף בהתאם למחירים כיום.
- לדאוג לכיסוי ביטוחי מתאים ליצירות בהתאם להערכה.
- לבדוק האם אמצעי ההגנה והשמירה על האוסף מתאימים ליצירות בעלות ערך זה.
- כמו כן יש לבצע הערכה ביטוחית של אוסף מוזיאון המזרח הרחוק.

41. מחסני האוסף של המוזיאונים לאמנות רוסית והמזרח הרחוק (סעיפים 24, 25)

א. המוזיאונים לאמנות המזרח הרחוק והמוזיאון לאמנות רוסית ממוקמים במבנה אחד, בכניסה משותפת. האוסף הקבוע של המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק נשמר במחסן קטן, בצפיפות רבה; והאוסף הקבוע של המוזיאון לאמנות רוסית (אוסף צטלין) נשמר במחסן רגיל ללא אמצעים לבקרת אקלים הדרושים לשמירה על היצירות היקרות (שערכן הביטוחי מוערך בכ- 21 מיליון דולר).

ב. יש לנקוט באמצעים על מנת לקיים את תנאי האיחסון הנדרשים לשמירה נאותה של האוספים הקבועים, ובמיוחד של אוסף צטלין.

42. קיום אירועים חברתיים בשטח התצוגה של המוזיאון לאמנות רוסית (סעיף 25 י')

א. באולם התצוגה של המוזיאון לאמנות רוסית נערך אחת לשבוע, בשעות הערב, מפגש חברתי של "מועדון רמת-חן לחברה, תרבות ואמנות", בהתאם לאישור העירייה. בכל מפגש משתתפים בדרך כלל למעלה מ- 100 איש (ולעיתים עד כמאתיים), והוא כולל בדרך כלל גם הופעות זמר. כאשר יש במוזיאון תערוכות המורכבות על שולחנות תצוגה – מוזזים השולחנות ע"י משתתפי האירוע, על תכולת התצוגה שבהן, למקום אחר.

ב. **לדעת הביקורת, למרות החשיבות שבקיום המפגשים השבועיים של המועדון הנ"ל, יש לשקול שוב פעילות זו באולם התצוגה של המוזיאון.**

43. האוסף העירוני (סעיף 30)

א. מזה עשרות שנים קיים אוסף יצירות (מרביתן ציורים) הנקרא "האוסף העירוני". מחסן האוסף נמצא במוזיאון לאמנות המזרח הרחוק. האוסף נוצר בין שנות ה-60 ושנות ה-80 של המאה הקודמת, בעיקר באמצעות תרומה של המציגים בתערוכות המתחלפות שנערכו במוזיאון העירוני דאז (ששכן בזמנו ברח' חיבת ציון, במקום בו ממוקמים כיום המוזיאונים לאמנות המזרח הרחוק והמוזיאון לאמנות רוסית). מאז אותה תקופה "נסגר" האוסף, ואינו כולל פריטים חדשים. במהלך השנים עד 1989, חלק ניכר מפריטי האוסף הוצאו לתצוגה, בעיקר במשרדים של העירייה וכן במספר אתרים בעלי קשר לעירייה. בשנת 1989 נערך הרישום המוזיאוני המסודר הראשון של האוסף: רישום זה מהווה עד היום את הבסיס למידע על פיזור התמונות באתרים מחוץ למחסן, כאשר יש להניח כי מידע זה אינו משקף כיום הן את קיומן של התמונות בכלל והן את מיקומן, שבדאי השתנה במשך השנים.

רישום נתוני האוסף הוטל מאז 1994 על האוצר של המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק.

בעת ביקורת זו – 267 פריטים מהאוסף נמצאים במחסן ו- 420 פריטים נמצאים במקומות שונים, מחוץ למחסן.

היצירות במחסן מאוחסנות בצפיפות רבה ובחוסר סדר.

ב. לדברי האוצר הראשי של המוזיאון לאמנות ישראלית והאוצר של המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק – **רובן המוחלט של היצירות באוסף הן בעלות ערך אמנותי נמוך ובעלות ערך כספי נמוך ביותר. יחד עם זאת 26 יצירות מתוך האוסף מוגדרות כ"בעלות ערך" (אמנותי וכספי).** בשנת 2009 נערכה בדיקת מעקב אחר מיקום היצירות בעלות הערך, בהשוואה לרישום בכרטסת. הבדיקה

העלתה כי 10 יצירות מתוך ה- 26, אינן במחסן: 2 יצירות בהשאלה למוזיאון לאמנות ישראלית; 2 יצירות לא אותרו במחסן; המיקום הרשום של יצירה אחת לא אותר; 2 יצירות נמצאות בגזברות העירייה; 2 יצירות הרשומות מאז 1989 במשרד עו"ד מ. מירון לא נמצאו; יצירה אחת הרשומה מ- 1994 במשרדו של ש. שני לא נמצאה.

ג. השאלת והחזרת תמונות למשרדי העירייה (לא מתוך היצירות בעלות הערך) נמשכת גם כיום, כאשר בין השנים 2011 – 2007 הוחזרו למחסן 19 תמונות ונמסרו 35 תמונות (כמפורט בסעיף 30 ד'). כל תנועת תמונות המובאת לידיעתו של האוצר ונעשית דרכו – נרשמת ומתועדת. בקשות לקבלת תמונות מגיעות ישירות מיחידות העירייה השונות.

ד. לא קיימים קריטריונים ונוהל בכתב לגבי אופן השאלת היצירות מהאוסף העירוני.

ה. הביקורת ממליצה בנושא זה כדלהלן:

- כל התמונות שהן בעלות ערך אמנותי וכספי נמוך, יועברו ממחסן המוזיאון לרשות מחלקת משק ותחזוקה, שתחליט על אופן השימוש בהן בהתאם לנוהלים ברורים. (זאת גם לגבי התמונות המוצגות כיום במשרדי העירייה). יחד עם התמונות יועבר גם התיעוד והרישום שלהן, שירשמו מעתה כאינוונטר אפסנאי.

- כל התמונות בעלות הערך יועברו לאוסף המוזיאון לאמנות ישראלית, ובכלל זאת התמונות המוצגות כיום במשרדי העירייה.

המקום שיתפנה במחסן המוזיאון לאמנות המזרח הרחוק בעקבות הוצאת התמונות – יאפשר הקטנת הצפיפות הגדולה הקיימת במחסן האוסף כיום, ובהמשך לכך שמירה טובה יותר על האוסף.

בתגובתו מסר מנהל המוזיאונים העירוניים כי אין לו הערות לגבי תוכנו של דו"ח הביקורת או ממצאיו.

*****

הערות ראש העיר לדו"ח מבקר העירייה 2011

המוזיאונים העירוניים לאמנות

ראש העיר מאמץ את המלצות המבקר תוך שמברך על האופן המקצועי, הארגוני, המינהלי והיעיל בו מופעלים המוזיאונים העירוניים לאמנות. להלן התייחסות להמלצות המבקר:

ועדת העמותה (סעיף 8 ד' לדו"ח המבקר)

ראש העיר מעדכן כי תיבחן המלצת הביקורת לגבי הצורך בהמשך קיום ועדות העמותה כולל ועדה מקצועית לתערוכות/ חינוך שתכלול גם אנשי מקצוע חיצוניים.

יצירות המוזיאון המוצגות אצל גורמים עירוניים (סעיף 10 ט' לדו"ח המבקר)

ראש העיר מאמץ את הערת הביקורת לקבוע קריטריונים לצורך השאלת יצירות והצגתן אצל גורמים עירוניים.

היקף הביקורים במוזיאון (סעיפים 13 ט', 18)

ראש העיר מקבל את המלצת הביקורת תוך שהנחה להערך להגברת פעולות השיווק במטרה להגדיל את מספר המבקרים כל זאת בסיוע מערך ההסברה והדוברות של העירייה.

ביקורי תלמידים במוזיאון (סעיפים 14, 18 לדו"ח המבקר)

ראש העיר מציין כי גורמי המוזיאון והחינוך הונחו למצוא הסדר שיאפשר לפחות ביקור מודרך אחד במוזיאון לכל אחד מתלמידי מערכת החינוך בעיר במהלך שנות השתייכותו למערכת.

השתתפות העירייה בתקציב והכנסות עצמיות (סעיפים 16 ו- 18 לדו"ח המבקר)

ראש העיר מעדכן כי במסגרת הכנסת תקציב העירייה לשנת הכספים 2013 תישקל גם הגדלת חלקה של העירייה בתקציב המוזיאון.

ניהול המוזיאון (סעיף 19 לדו"ח המבקר)

ראש העיר מציין כי האוצר ראשי הוא הגורם המקצועי הראשי בעיר לנושא זה כשתחתיו בעלי התפקידים הנוספים.

המוזיאונים העירוניים לאמנות (הנוספים)

ראש העיר מציין כי תיבחן המלצת המבקר להקים צוות לבדיקת המסגרות של המוזיאונים הנוספים בהיבט של הצורך הציבורי והאמנותי בקיומם ובדרך פעולתם במתכונת הנוכחית.

תקציבי המוזיאונים בהנהח"ש העירונית (סעיף 22 לדו"ח המבקר)

ראש העיר הנחה את גזברות העירייה לבחון את הבקשה על העברת ההקצבה השנתית עבור ניהול המוזיאונים הנוספים- ישירות לסעיף התקציבי של המוזיאון או באמצעות סעיף ייעודי מיוחד עבור כך.

הערכת וביטוח אוסף צייטלין (סעיף 25 ח' לדו"ח המבקר)

ראש העיר הנחה את האוצר הראשי לבחון פעם נוספת את נושא הכיסוי הביטוחי ליצירות בהתאם להערכת שוויים כולל אמצעי הגנתם ושמירתם, ולתאם עדכון הערכים עם מנהלת הביטוח העירוני.

מחסני האוסף של המוזיאונים לאמנות רוסית והמזרח הרחוק (סעיפים 24, 25 לדו"ח המבקר)

ראש העיר הנחה את מנהל המוזיאונים לבדוק ולנקוט בכל האמצעים הנדרשים על מנת לקיים את תנאי האיחסון הנדרשים לשמירה נאותה של האוספים כולל אוסף צייטלין.

קיום ארועים חברתיים בשטח התצוגה של המוזיאון לאמנות רוסית (סעיף 25 י' לדו"ח המבקר)

ראש העיר רואה חשיבות רבה בקיום המפגשים השבועיים התורמים לרווחת החברה והתרבות בעיר. יחד עם זאת האוצר הראשי בתאום מנהלי הארועים יפעל שלא ייגרם נזק כלשהו לתצוגות במקום.

אם בעתיד יימצא מקום חלופי לפעילות זו הנושא יבוצע.

האוסף העירוני (סעיף 30 לדו"ח המבקר)

ראש העיר מעדכן כי המלצות הביקורת לעניין האוסף העירוני בעל ערך אומנותי וכספי נמוך וההמלצות לגבי התמונות בעלות הערך ייבחנו לאור הדגש על אפשרות להקטנת הצפיפות הגדולה הקיימת במחסן האוסף כיום ובצד שמירה יותר טובה על האוסף.